

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.
VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
6-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 10 fillér.
Nyitólát sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1906.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, szeptember 23.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezéreltek: A nemzetiségi kérdés veszélye.
Írta: Burdla Szilárd, orsz. képviselő.
A nemzetiségek és a cseh-magyar barátkozás
A motor-omnibusz közlekedésben.
Rabszolgavilág Aradon.
A rejtélyes halott.
Bárok a színpadon.
Románok egymás ellen.
Szükségen elfogott kereskedő.
Az önkéntes halála.
Nyolcvanrendbeli becsületsértés.
Mikor a kávék macskázik.
A véres országhöl.
A napszámok bálójára.
„Le a rendjellel!”
Az eltűnt gróf.
Sikkesztő Aradi kereskedő.
A férfi-dívat.
Betérés a fogházba.

A nemzetiségi kérdés veszélye.

Írta: Burdla Szilárd, országgyűlési képviselő.

Arad, szeptember 22.

A nemzetiségi kérdés, mint viszályt okozó és gyűlöletet szító betegség állandóan napirenden van Magyarországon. Pedig, méltóztassanak elolnini, hogy a rendszeres igazgatás a magyar állam-eszme ellen nem a román nép érzésében avagy pedig intézményeiben gyökeredzik, hanem egyes lelkiismeretlen egyének mesterségesen táplálják azt, akik a népnek a jövőjét illetőleg illúziós képeket festenek és a félrevezetett néprétegek vezetését egészen magukhoz ragadni igyekeznek.

A magyarországi románok félrevezetésének és felbujtásának véget vetni volna a legfontosabb feladata nemcsak a kormánynak, hanem a parlamentnek is. Elérhető volna pedig ez közigazgatási, kulturális és közgazdasági intézkedések által.

Első sorban a megyékben, városokban, községekben tiszta, céltudatos és pártatlan közigazgatást kell létesíteni. A legszigorubb igazságosságot párosítva, hazafias hűséggel és ragaszkodással az egységes magyar nemzeti állam iránt, az állami és megyei állások betöltésénél érvényre kell juttatni. Ügyelni kell egyúttal arra is, hogy azon román tisztviselők, akik megfelelő képzettséggel bírnak és úgy a szolgálati, mint a magán életben a magyar hazának hű fiai, megfelelő méltánylásban részesüljenek. A nemzetiségnek és a származásnak a kinevezésekre és előléptetésekre nem szabad befolyással lenni. Ha ezen alapelvek teljesen érvényre jutnak, akkor számos román fiatal ember szenteli majd magát az állami és megyei szolgálatnak, akik attól való félelmükben, hogy a legalsó fizetési fokozattal tovább nem haladhatnak, az ügyvédi vagy más pályára lépnek. A közszolgálatban levő tisztviselőknek kötelességüké kell tenni, hogy igazságos és humánus eljárás által a nép a magyar közigazgatás előnyeit érezze. Ha minden állampolgár, tekintet nélkül a nemzetiségre, arra a meggyőződésre jut, hogy a köztisztviselő jóakaró barátja, tanácsadója, úgy nagyobb kedvvel fogja vi-

selni a terheket, amelyeket az állam az általános közbiztonság és csendes fejlődés érdekében reá kiró.

A második feladat kulturális téren végzendő. A jövő generáció nevelésénél a főszó arra fektetendő, hogy az államhoz hű és meglegedett polgárokat neveljünk, erre a célra szolgálják a különféle iskolák. Minden elfogulatlan ember — köztük a románok is — elismeri, hogy az állami nép- és középiskolák a célnak megfelelően vannak berendezve, hogy az állami tanítóképezdek minden tekintetben megfelelő tanító- és tanítónő-személyzetet képeznek ki, akik azonban, sajnos, kellő alkalmazást nem kapnak.

Az állami elemi iskolák szaporítása és az állami tanító-képezdek végzett tanítók és tanítónőknek ezekben való alkalmaztatása jogos kívánság volna. Ha az állami elemi iskolák a fiatalság hazafias nevelése tekintetében megfelelnek, úgy ezek szaporítása is kívánatos. A tanítók alkalmaztatásánál a kir. tanfelügyelőség kötelessége volna szigorúan megvizsgálni, vajjon ezek bírják-e a magyar nyelvet és képesek-e azt tanítani. Egyes román igazgatók azon valótlán állítása, hogy a magyar kormány a román nyelv tanulását és használatát megnehezíti, megdönthető oly módon, hogy be kell bizonyítani, miszerint az állam az anyanyelv kultiválását nem csak tűri, hanem elő is mozdítja. A fiatalságot csak a magyar haza iránti szeretetre kell nevelni és csak másodrendű

A hétről.

Ballada a bolygó grófról.

A portugál hajóra száll
És szerfölött vigan dudál,
Bolyong a széles tengeren,
Hol cápa és korall terem.
Véle a hollandus rokon:
Bolyong a Cap-Martin fokon.
Bolygó holland és portugál:
Az isten tudja, merre jár?!

A viharos, zúgó habon
Egy jó harmadik is vagyon,
Hajón ül, mint egy portugál,
De szerfölött búsan dudál.
Magyar föld hordta egykoron,
És most megy át a Tűzfokon.
A hon fájdalma és a nők
Tengerre kergetik ki őt.

Ah, volt egy lány, a haja láng
És brettliről nézett le ránk.
Feléje nyúlt a gróf kar,
De a lány kegyekben fukar.
Ahol a nő ily mostoha,
El, el a földről máshova!

Hajon ül mar a hon fia:
Isten veled, Hungária!

És megy a gróf a tengeren,
Hol cápa és korall terem.
Mint egykoron János de Orth,
Nagy bánatot lakába bord.
„Oh Magyarország, már veled
Megélni, sajna, nem lehet:
Munkást kiűz üres gyomor,
És grófokat a — nőnyomor!”

A gróf ajkáról ily szavak
Nemes bőséggel omlanak,
S míg halkán zsong az esti szél,
Ő bús panaszszal így beszél:
Míg én megyek bőszen tengeren,
Fényben ragyog a sok terem,
A kaszinóban áll a bac,
Es áll a vízi és a vak.

Az Elgthy-klub megérkezik
És Apponyi beszél nekik,
S amerre az angol tekint,
Felzendül a Good save the King!
S az angol szól: Valóban, ez
Magas mérvekben érdekes,
Ez gyönyörű közállapot:
Kérem a bankett-étlapot!

Mindebből láó részletek:
Kivennem, sajna nem lehet.
Amíg hazámat elhagyom,
Gróf vagyok s fáj minden tagom.
Nem vigasztal, csupán csak egy,
Hogy Achim nyugalomba megy.
Ha ez se vigasztalna most:
Nem esnék jól az uti kósz.

Keserves ügy bolyongani,
Hullám zugását hallani:
Jobb, mint akármiadó hajó,
Mindenféle jármű, — ha jó.
A tőf-tőf omnibuszra bár
Rossz idők zivatarja jár,
S habár röpirnak ellene,
Mégis inkább mennék vele.

Oh szép hazám s óh brettlinő,
Szívemben bu erdője nő!
Mig járok zugó tengeren,
Bennem zajos honvágy terem.
Oh hölgy! Kiűldöz lánghajad,
S mivel nem adad meg magad:
Hazámat im, most elhagyom,
Gróf vagyok, s fáj minden tagom!

—zab.

kérdés, hogy ezen érzést anyanyelvén vagy pedig az állam nyelvén fejezi ki.

Közigazgatási téren nagyon sok elhanyagolt dolog volna pótlendő. A román nép legnagyobb része földműveléssel és állattenyésztéssel foglalkozik (mondhatni 90 százaléka.) Az állam gondos és körültekintő beavatkozása által e téren fényes eredmények volnának elérhetők. Az állattenyésztés és gyümölcstermelés fejlesztéséhez állami támogatás volna szükséges. Ingatlanok szerzésének megkönnyítése által a szegény népen könnyen lehetne segíteni okos mezőgazdasági politika által, a fennálló törvények tekintetbe vételével az állami erőkben kiterjedt legelő hely volna kihasználható az állattenyésztés részére. Ocsó mezőgazdasági hitelnyújtás, valamint a szegényebb népnek oly terhektől való felmentése, mely reá nézve szinte elviselhetetlen: hasznos tevékenység volna az állam részéről annak illusztrálására, hogy a nép érdekeit egyenlően előmozdítja.

Természetes, hogy a mulasztások egyszerre nem pótolhatók. Szükséges, hogy a mértékadó körök a megjelölt három irányban minél hathatósabb működést fejtsenek ki. A mi rothadt, az eltávolítandó, ami pedig fejlődőképességgel bír és a népre nézve előnyös, azt rendszeresen kell fejleszteni. Akkor aztán megszűnik a nemzetiségi kérdés veszélye a magyar államra nézve. A közel három millió román buzgó hive lesz a magyar nemzeti államnak, a bujtogatókra nem hallgat és valóra válik az a régi közmondás: „ubi bene, ibi patria.”

A nemzetiségek és a cseh-magyar barátkozás.

„A függetlenségi politika érvényesülése.”

(Hodza Milán nyilatkozata.)

Arad, szeptember 22

Egy újságíró kérdést intézett Hodza Milánhoz, az országgyűlés nemzetiségi pártjának egyik tagjához a nemzetiségeknek ezután követendő magatartása felől. Az

intervjura az a hír is adott aktualitást, hogy Hodza most kedden is a Reichsrathban járt, hogy a cseh-magyar közeledés érdekében megindított akciót megakassza.

Hodza erre nézve így nyilatkozott:

Nem igaz, hogy a cseh-magyar közeledés megakasztását vettem célba. Két héttel ezelőtt Kiofác cal beszéltem és akkor sem a közeledés megakasztása volt célom. Szláv érzelmi politikus, tekintet nélkül arra, hogy magyar vagy osztrák állampolgár-e, ennek a közeledésnek elvi ellensége nem is lehet. A kérdés csak az, hogy ez a közeledés milyen alapon és feltételek mellett jöhet létre. Hiszen a cseh-magyar közeledés nem egy politikai ötlet, hanem szükségszerű folyamata egy nagy politikai koncepciónak, mely politikai koncepciónál egyszerűen arról van szó, hogy a szlávok szláv politikát csináljanak-e, vagy a germán politika szekerét tolják. Mórhatatlan fontosságú ezután az a kérdés, hogy a hadállások így csoportosítása mellett a magyarok hol foglalnak helyet. Nem új az az eszme, ténem reá Ugron Gábor, Kaas Ivor és Mocsáry Lajos, hogy a magyar függetlenségi politika a jelen körülmények között csak akkor érvényesülhet, ha a germán államokkal szemben a szláv államokhoz csatlakozik. A cseh-magyar közeledés eszméje akkor lesz aktuális, ha a centralizmus tényleg összeütközésbe kerül a federalizmus gondolatával. Vagy pedig akkor, ha a magyar függetlenségi politika körjogi programjának megvalósításához fog. Ebben az esetben, akár tudniillik a magyarok, akár a csehek indítják meg a dualizmus, illetve a centralizmus ellen a támadást, világos szüksége lesz annak, hogy mint természetes szövetségesek, egy közös ellenfél ellen egymásról támaszkodva haradjanak. Ekkor azonban az a kérdés merül fel, mivel kell a cseheknek voltaképpen szövetkezniük? Egyes magyar pártokká-e, vagy pedig a magyar állammal, mint ilyenekkel? A csehek nagyon jól tudják, hogy a „magyar állam” nem egyenértékű a fajmagyarsággal és hogy a fajmagyarság még nem teszi a magyar állammot. Tudják, hogy ebben az esetben Magyarország nemzetiségeit mellőzni oly számolási hiba volna, mely az egész politikai kombinációt halomra dőthetné. A reális politika nem tűri

a frázisokat és a fikciókat. A reális politika számít azzal, hogy amíg Magyarországon a lakosság fele, vagy mondjuk csak harmadrésze is, nem magyar-ajku, addig Magyarország függetlensége tisztán jámbor óhaj marad, mert addig Bécs nem látja magával szemben az egész politikai nemzet kompakt tömegét, mely egyértelmű ellenállhatatlan lelkesedéssel törne a függetlenségi eszme felé. Ezzel a pszichológiai momentummal számolnia kell minden magyar embernek. Színeleg tehát most az előtt az alternatíva előtt állunk, hogy Magyarország vagy le kell hogy mondjon függetlenségi aspirációjáról, vagy pedig kövesse Bánffy példáját és magyarosítsa a nemzetiségeket tüzzel vassal. Én azonban, mint a nemzetiségi viszonyoknak ismerője, nyugodt lelkiismerettel mondhatom, hogy a nem magyar-ajku nemzetiségeken se a tűz, se a vas nem fog. A XX. században népeket nemzetiségük-től megfosztani nem lehet. A németországi három millió lengyelrel szemben évtizedek óta áll a hatvan millió német óriási kulturális ereje és tőkéje és a lengyelek ahelyett, hogy németesednének, nemzeti tekintetben gyarapodnak. De nem is olyan reménytelen a helyzet. A bécsi politika aspirációját huszonnégy órán belül tönkre lehet Magyarországon tenni. Biztosítsák a magyarok a nem magyar-ajku népek nemzetiségi szabadságát és ezzel a ténnyel kirúgták a bécsi politika alól a talajt.

Addig, amíg a fajmagyarság velünk, nemzetiségekkel nem szövetséget köt, addig független Magyarországról soha szó nem lehet.

Tessék végrehajtani a nemzetiségi törvényt az egész vonalon. Tessék a magyarosítás gondolatával egyszer és mindenkorra szakítani és tessék elfogadni annak a tételnek az igazságát, hogy aki nem szereti rajongással saját fajtát, annak a szívében a hazaszeretet sem lehet egyéb politikai divatnál és politikai számításnál. Ilyenformán egyébként mondott Mocsáry Lajos is, amikor kijelentette, hogy a Bécs elleni harc politikáját érti, érti a nemzetiségek ellen való harcpolitikát is, de egyszerre két frontban harcolni Bécs ellen is, a nemzetiségek ellen is, ez szerinte is non sens. Hígyje el, így fejezte be Hodza nyilatkozatát, hogy ez a magyar függetlenségi politika kulcsa.

Forgatagban.

Írta: Alba Nevis.

A fülkében halkan beszélgetett a két kosztos leány.

— Sommernétől kitélik, — mondta Juci, aki mérges volt, mert nem válthatta be a pénzáránál egy utaványát, — kitélik, hogy a konyhát is albertetbe adja. Ha szétnéz, Ilona, láthatja, hogy a négyszobás lakásból voltaképpen egy zug se az övék: az utcát a tanár lakja, az udvarit a két kereskedősegéd, a kis szobát a festő-házaspár. Az ebédlőben a mérnök ebédelnek s ez a kis ráadás-fülke a miénk.

Ilona egy falat kemény rostályossal bajlódott s ez a küzdelem úgy elfoglalta, hogy alig hallotta a Juci szavát. Ha evett Ilona, nem törődött semmi mással. Egyike volt azoknak a boldogoknak, akiknél az evés nem élet-szükséglet, hanem az élvezetek csimborasszója, akik nem azért esznek, hogy megadják a természetnek a magáét, hanem mert az egész sivar életben ezt tartják a gyönyörűségnek legnagyobbikának. Enni, enni; de nem sebitben, vagy gépiesen, hanem lázkal, teljes odaadással.

Ezek az emberek — bármily keveset is esznek egyébként — okvetlenül elérik a ház mezejét.

Ilona már kerek volt és finom álla alatt — most még észrevétlenül — lapult meg a toka. De a kezén csinos gódrók voltak s a fűdőt már erősen kellett szorítania.

Mikor a rostályost megette, eszébe jutott, hogy miről is beszélt Juci.

— A fülke, — kacagott. — No, hiszen ez is valami! Voltaképpen, hígyje el, restellem a dolgot. Ugy vagyunk itt, mint a falusi komédiások a kordina mögött. És ez a szag! Bizony isten, nem szeretném, ha az apámnak eszébe jutna egyszer meglatogatni...

E hallgatott. A lámpa a papírnőfő alól vörös fényt borított a két lányra és ebben a világításban csakugyan olyan volt a fülke, mint egy komédiashobó; a falakon kivágott újságképek, egy kis virágasztalon lombfűrészetből készült keltika, meg egy miniatűr csereasznyefák piros gyümölcssei.

Jucinak, — aki irónő volt, — sokszor adtak hangulatot ezek a csereasznyefák. Bír néhol kibujt már belőlük a vatta s lefeszített rőruk a vasskos vászon, de pirosak voltak s színt és forróságot váltottak ki a Juci fiatal lelkéből.

A függönyre azonban haragudtak mind a ketten; a nagy, piros kordinára, mely szemtelenül leengedett az orruk előtt. A fülkét Sommerné az ebédszobából csipő volt el, hogy legyen a kosztos-leányoknak hol ebédelniük, de sőt volt a zug, a piros ernyőjű lámpa nappal is égött s a petróleumszag fűledtítette tette az amúgy is párás levegőt.

A két lány, a kis asztal mellett, néha furcsán érezte magát; mind a kettő az otthonára gondolt s a fővárosi nyomorúságok forgatagából egy-egy percre hazarepültek: Juci a Bácskába, ahol szép, tiszta, elegáns szobában ebédel most az édes anyja és a bátyja. Ilona meg a

Verchovinába, ahol az emberek tudnak még élni és imádkozni.

Azután egyszerre józanodott ki mind a kettő.

— Mégis, — mondotta Juci, — jobb így! Undorodom a vidéktől s inkább elszenvedem itt a petróleumszagot, mint hogy ott virágillatot szívjak.

— Jobb, — hagyta rá a másik, — itt legalább nem szegény, ha az ember maga keresi meg a kenyerét.

Máriszó, a kis tót leány, behozta a tésztát, meggyes rétest. Nagy, gyengén töltött, légyes darabokat. Nevetve tette le a kis asztalra s egy percre megállt. Új cseléd volt, első napja csak Sommeréknál s nem tudta, hogy kiszolgálás közben még lélegzenie is alig szabad. Fehér ingvállában, kis pisze orrával, olyan volt az úri kisasszonyok között, mintha diszes parki virágok közé egy szál paraszti bazsarózsa kerül.

— Was für Augen! Juci! — sugta Ilona az irónőnek, aki tündőve nézte a kis tót leányt.

— Igen, — hagyta rá, — és ha tudnék valamit írni, amiben ne lenne egy szó se az én szótáramból, egy szín se az én rendes színemből, akkor írhatnék róla.

Egy nevetésgesen kicsi kéz félrevonta a függőnyt s a résen egy kis, halovány leányarc, a Sommer Emmus arca, bukkant be.

— Jöjjen már, — szólt rá ingerülten a cselédre, — kihűl az urak levege.

A két lányra mosolygott egy kicsit, — ilyenkor kimondhatatlanul bájosan néz az ar-

A motor-omnibusz közlekedéshez.

(Egy vélemény.)

Arad, szeptember 22.

(Beküldött.) En is megkaptam azt a kis füzetet, amely az „Adatok a motor-omnibusz közlekedéséhez” címet viseli és már csak azért is figyelmesen, sőt bizonyos foku kíváncsisággal olvastam végig, mert hiszen a várost már a szeptemberi közgyűlésen úgy akarták bele vinni az automobil-vásárlásba, hogy azt se tudjuk, mit adunk ki, mit veszünk be.

Nagy örömmel olvastam tehát ezt a kis füzetet és olvasok minden hozzájárulást, amely tisztázza a homályos kérdést. Nagyon szeretnénk már egyszer tisztán látni és azért nem értem a „Függetlenség” című aradi lap mai számában megjelent cikket, amely megáldja a röpiratot. Ez a cikk kommentárokat fűz a kis röpirathoz, melyekből első pillanatra kilátszik, hogy azok szerzője vagy sugalmazója bizonyára érdek nélkül és önzetlenül vette meg a fáradságot a füzet megkritizálására. Az én véleményem szerint örömmel kell üdvözlölnünk, hogy napirendre került ez a kérdés és ne nézzük, hogy ki hozta felszínre: a fő a város érdeke, amely a tiszta képet követeli. Ez késztet engem arra, hogy a cikkíró néhány tévedésre rámutassak.

Először is, nem áll az, mintha a röpirat bárhol is párhuzamot akart volna vonni a két vállalat (t. i. a füzetben ismertetett Detmanskodorf — Marlowi és a tervezett aradvárosi motor-omnibusz) között, hanem egyszerűen csak közli a kilométeres üzemköltségek számbeli adatait és ezeket a rideg számadatokat alkalmazva azokra az adatokra, amelyeket az aradvárosi tervezet felüntet: megteszi az üzemköltségre vonatkozó minimális, vagyis legkedvezőbb számításokat.

Hiszen, aki olvasni tud, az e'ott tisztán kell, hogy álljon a röpiratnak ebbeli jónak-szerűsége. Míg ugyanis a „Zeitung des Vereins Deutscher Eisenbahnverwaltungen” című ismertetett Detmanskodorf — Marlowi motor-omnibusz vállalat évi üzemköltségének kocsi-kilométerért 87,6 fillérrel számítja és amíg a Berlinben megjelent „Der Motorwagen” című szaklap a motor-omnibusz-kocsi-kilométeres üzemköltségét átlagos 55,8 fillérben állapítja meg — addig a röpirat a számításában egy sokkal kedvezőbb adatot, a nagy vasutak motorüzemében elért 37 fillér kilométeres üzemköltséget vette csak alapul és ezen legkedvezőbb számítás alapján is az tűnik ki, hogy az

Aradon tervezett évi 458.075 kocsi-kilométer teljesítmény mellett az évi üzemköltség legalább 169.487,75 koronára fog rugni, a kamatokkal és amortizálással együtt pedig — mindig minimálisan számítva — 201.987,75 korona lesz az évi kiadás.

A cikkíró különben a megjelent füzet statisztikai adatainak pontosságát a valóságnak megfelelőnek ismeri el, annál érthetőbb tehát, hogy a pontos és való számadatok megdönthetetlen rideg igazságait miért nem akarja akceptálni, holmi tendenciák és érdekek körül keringve, mikor itt tisztán a város érdekéről lehet csak szó, mert az adófizető polgárok bérére készül ez a motor-omnibusz bevezetés. Magánérdekek szellemében mozog a röpirat? Bozsánat, az is teljesen irreleváns, hogy magánérdek hozta-e létre ezt a röpiratot, vagy sem, — Aradváros polgárságát itt csak az érdekeli, hogy igazat mond-e? — már pedig ez a kis füzet megcáfolhatatlan számadatokkal világosan kimutatja, hogy Aradvárosnak az automobil-omnibusz közlekedés sokkal többre fog kerülni, mint ahogy a törvényhatóság előtt fekvő tervezetben kimutatták. A helyes számítások alapján megvilágított tényállás ugyanis az, hogy aoha a füzetben foglalt számítások a legrealistább alapon történtek, a városnak előre látható horribilis veszteségeket kell majd elviselnie.

A példa is gyanús — mondja a cikkíró — amikor sok más és analog példát lehetne felhozni. Miért nem hoz fel egyet sem? Egyet szerettem volna látni, — már t. i. egy kedvezőbb és hiteles analog példát. Hogy Aradnak nem 1800, hanem 60.000 lakosa van, az semmit sem változtat a dolgon. Mert hiszen a bevételről, a számításba vett forgalom nagyságáról egy szóval sem beszél ez a füzet, csak az üzemköltségekről, az elkerülhetetlenül bekövetkező évi kiadásokról készített egy kis számítás.

De ha már ezt is felemlíti a cikkíró, akkor csak annyit kívánok erre megjegyezni, hogy az Aradváros által tervezett automobil-járatoknál előirányzott évi 600.000 utas sem felel meg a valóságnak, mert ezt a percentuális számítás Aradváros forgalma nem igazolja, de meg arról sem szabad elfelejtenünk, hogy a bérkocsi és a lovasut is fognak utasokat szállítani, tehát ezen számítások nagyon is redukálódók.

És ha már erről van szó, — feltéve, de meg nem engedve, — hogy 600.000 utas fog évenként a motor-omnibuszon utazni, akkor is a város által kontemplált bevételek, vagyis évi 80.000 korona mellett a város évi vesztesége legalább 30—40.000 korona között lesz, az üzemköltségek fenti legkedvezőbb számítása mellett is.

A mi a ruggyanta gyűrűk (keréktálpak) kopását illeti, szívesen koncedáljuk, hogy a mi szűrt utunkon 20 % al kevesebb lesz, mint más közutakon. Ez a tétel azonban az üzemköltségeknek csak igénytelen részét képezi. A benzinnel az ára pedig a legjobb konjunktúrák mellett, ha el akarjuk kerülni az állandó áremelkedéseket, amelyek ugyanis napirenden lesznek, 18—20 korona között változnak és Németországban is csak 1—2 koronával drágább.

Végül pedig azt mondja a cikk, hogy a röpirat szerint a „motor-közlekedés Aradon is drága lesz és nem fog hasznát hozni”. Nos, igen: ha a füzet számadatait helyesen — amint, hogy a cikkíró beismertése szerint is helyesek — akkor ez a következtetés is helyes — és ez csak úgy dönthető meg, ha hiteles ellenszámítások az ellenkezőjéről győznek meg bennünket. De hol vannak azok?

A cikk végén tűnik ki, hogy ezek a meg nem álló fejtegetések csak azért íródtak, hogy segítsenek egy kicsit „agyonütni a lovasutat”. Helyes! — Íssük agyon a lovasutat — de ne a város bérén!

Beismerem én is, hogy a lovasut nem felel meg Aradváros modern igényeinek: helyette motor- vagy villamosüzem kellene; de ne akarjuk ezt a kérdést oly módon megoldani, hogy a város kasszája szakadjon bele, hanem tessék agyonütni azoknak az érdekköröknek a pénzén, amelyek most Hübels Balázs módjára szeretnék a várost beküldeni ebbe a 30—40.000 korona évi veszteséggel járó automobil-kalandba.

Egy adófizető polgár.

A rejtélyes halott.

(Budapesti levél.)

Írta: F. J.

Budapest, szeptember 22.

Bérczi Béla öngyilkossága foglalkoztatta e héten a kedélyeket; az ő esetét tárgyalták mindenhol, mert ezt a halálában is érdekes, különös embert éppen úgy ismerték a legfelső ezrek, mint a lebegők lakói. Kutatják halála okát. Fátumot emlegetnek... Isteni igazságszolgáltatásról suttognak... Ne emlegessétek a fátumot Bérczi Béla ravatala előtt. Nem a halálba kergetett fiskális lárvája adta a gyilkos fegyvert Bérczi tanácsos kezébe. Nem. Rémes látásai sohasem voltak ennek az embernek, aki ebben a kifáradt, enervált világban akaratnak, erőnek, isteni gögnek adta bizonyosságát; még babonás sem lehetett. Így képzeltem mindig a

cán, — azután Máriskóval együtt kiment a konyhába.

Juci már végére járt a rétesnek, zörgő téstakarítványát szedegetett a tányérjáról.

— En ezt az Emmust még most se tudom kiismerni, — kezdte — hisz maga, hogy soha férfira nem néz?

Ilona lassan evett, minden falat után pihent egy kicsit, élvezte az ízt.

— Meglehet, — felelte szórakozottan, — nagyon vérszegény leány.

— Vérszegény! Lehet. De fiatal... És miért visel nehezteljes kalapot, meg csipkegallért? Miért megy mindig olyankor át az előszobán, mikor a mérnökök ebédelni jönnek? Miért?

Hirtelen elhallgatott; könnyű, de határozottan férfias léptekkel haladt el valaki a függöny előtt. Egy percig megállt, azután benyitott az ebédlőbe.

— Gergely volt! — mondta Juci és nagy kegyetlenséggel nézte az Ilona arcát, mely pirosabb lett most a virágasztal cseresznyeinek.

— Azért ne ledjen meg!

Szegény lánynak a világján ott remegett a darabka rétes, de nem bírta az ajkához vinni.

— Miért ijednék meg? — kérdezte azután; kísérletet tett, hogy a villát a szájához vigye, de a falat leesett róla.

— Maga nagy csócs! — kacagott Juci, aki az ilyen dolgokban rendkívüli józansággal ítél. — Maga, dacára, hogy másfél esztendővel idősebb, mint én, olyan dolgokban is hisz

még, amilyenekben én már másfél évvel ezelőtt se hittem...

— Pósdán!

— Pósdán!... hiszen nagyon jól tudja, mit akarok mondani Maga, ugye, most huszonhárom éves?

Ilona elpirult egy kicsit:

— Annyi.

— Huszonhárom. Gergely legfeljebb husz éves. Mit gondol van ennek az idiótának célja?

— Nem értem!

— Ért, de nem akar érteni. Nem akarja érteni, hogy ez jóra nem vezet. A legtöbb férfi még harminc éves korában sem ért a szerelemre. Várjon arra a szerelemre, amelyre egy magafajta leány igényt tarthat; becsületes, komoly és nem találgatás kezdődő, síjasságon végződő szerelemre, amilyen bőven tapasztalható a bokrai közt, meg szállodal szobákban. Olyan szerelemre értek, amit napvilágra is ki lehet vinni.

Ilona már nem evett; ott pihent tányérján az utolsó falat, ami nyenceknek a legkíváncsabb. Hozzá se nyúlt.

— Maga azért beszél így, — kezdte később, — mert nem ismeri Gergelyt. Soha szemtelen nem volt, a kezemet még meg nem csókolt, s ha királykisasszony volnék, sem tisztelhetne jobban.

— Mert okos ember. Már kiismerte magát. Mert tudja, hogy így lehet meghódítani, ezekkel a fegyverekkel. A férfiak, — látja, — körültekintők és ezen a téren csaknem kivétel nélküli filozófusok. A szerelem csak a lánynak veszi el a józanságát.

— Téved. Én — igaz — nem vagyok olyan okos, mint maga, de nekem erre nincs is szükségem, mert nem írok verseket. Gergelyt azonban ismerem és tisztában vagyok a szándékával.

Juci nevetett és ez a hallatlanul gunyos kacagás színe elcsúfította.

— Hát tudja mit, — kezdte, — én állítom, hogy Gergelynek magával egyáltalán nincsenek más szándékai, mint minden más lánynyal, aki csak egy hajszálnyira is reagál a bókjaira. És állítom azt is, hogy Gergelynek minden órára megvan a beosztott szerelme, ami mélység és bensőség tekintetében teljesen megegyezik. Különböztetve ajánok egy forrást; ez a maga eredeti Romeója, ha azzal a komoly, egyedül való és nagy szerelemmel szereti magát, amit a világosságra is kivihetnek: én hajlandó vagyok a maga kétkarjáros mancsa tagombja ellenében feltenni az én nyolc forintos kigyóbőr-övmemet. Jó?

— Jó!

Juci fölállt, odament a tükrükhöz, begombolta az ajtóros gallérját és megigazította a haját; igen szép, szőke haja volt; egy csöppet vörhenyes, de nagy és nehéz. A szeméi szürkék, kacagással, néha mélabus álmokkal teltek. Minden eszenlítése és fókeltensége ott ült a szemében. De ami igazán, páratlanul és klasszikusan szép volt rajta: az a teste; telt és mindig nyújtózó teste, mely lázba ejthette volna magát a legnagyobb aszketát is.

— Nem jön? — kérdezte a másiktól.

Az megnézte az óráját.

condotieri ket, a rablólovagokat, akik vaskeztűs öklükkel vágtak rendet a császári trónig. A posványokban szimatoló kopó, a könyörtelen vallatóbíró, a vörös-zekés hóhér szerepét játszotta. . . . Sohasem hallották-e még, hogy vidéki színházi előadások után meg akarták lincselni az intrikust, vagy a hajthatatlan apát a csizmadiák? . . .

És ő nem volt hajthatatlan apa. A vidám fiuk, akik a rendőri riportot kezelik, mind megírták, hogy bálványozta két fiát, rajongott gyermekükért és boldog volt, ha a kezüket csókolhatta. Bérczi amint férfiember kezét csókolgatta? . . . A viljogó üldözők táborá álljon meg egy szempillantásig és tisztelegjen az embertelen emberi érzésének egyetlen megnyilatkozása előtt. Ime mégis ember volt; és ha ember, bocsássátok meg gyarlóságait . . .

Nem volt a formák barátja, bizalmatlan volt, rideg, mint egy uzsorás, elbizakodott, mint a fiatal képviselő, vagy a mellőzött posták, hín és öntelt, mint mind, mindazok, akik apjukért még zsidó imádságot mormogtak egy hosszú esztendő minden reggelén és maguk már katolizáltak. Mondják, hogy „beszélni” is lehetett vele és más ilyesfélék. Én, te, ő és mindnyájan gondolkozzatok egyedül szobátokban, álmatlan éjszakákon, hogy meg nem tévelyedtek vala, amikor millió bűnperek szálait kell kibogoznotok és nincs házbérre, husra, tejre, kenyérlisztra. Pákosztos nebulókat kell „kosztba és kvártélyba” fogadni, hogy meglegyen a mindennapi, hogy előkerüljön pentosan a rablósövetkezeteknek járó kamat, vagy részlet, ahol érdekelve volt . . .

A kemény legényről csak most derültek ki mindezek; aprólékosak, haszontalanok, talán érdektelenek, — de jellemzők a mi kicsinyes, piszkos életviszonyainkra. Immáron elföldelték a megrokkant, megcsufolt lovagot, — ne keressük halálának okát.

Kedves hirt mondunk most egy kis primadonnáról, aki végre hosszú küzködés után eljutott az „ígéret földjére”. Kornai Bertát, a Magyar Színház szubrettjét Beöthy László a Király Színház-hoz szerződtette. Kornai Berta igen fiatal, vérlázítóan temperamentumos leány. Most Beöthy László szerencsés környezetében sokat tanulhat, sokat fejlődhetik . . .

— Egynegyed kettő. Még nem mehetek irodába.

— Szóval megvárja Gergelyt?

Nagy csörömpölés hallatszott az ebédlőből, azután csapódott az ajtó s Máriskó ugrott be, a függöny mögé, ziháló sietséggel:

— Mi az? — kérdezték a leányok meglepetten.

A kis tót cseléd egy darabig csak lihegett, azután az arcára borította a kötenyét és heves sírásba kezdett.

— Mi az? — kérdezte újra a két lány.

— A gyalázatos! — zokogta Máriskó, — megcsókolta a számat!

Juci csudálatos módon elvesztette a hideg józanságát, érthetetlen izgalom fogta el; odasurrant a kis cselédleányhoz.

— Azért ne sirjon. — mondta, — beszélje el inkább, hogy történt? Melyik csókolta meg?

Máriskó leeresztette kisírt szeméről a kötenyt:

— Az a magos, szőke, amelyik uóljára jött . . . tányért váltottam előtte . . .

— Gergely volt — állapította meg Juci diadalmasan. — Hallja, Ilona; Gergely!

A konyhából behallatszott a zűr-zavar, az Emmus ideges kis hangja, ahogy kiabált:

— Máriskó, Máriskó! Mit tört össze?

S Juci, miközben a szoknyáját összefogta, még visszaszólt a mereven és fájdalommal néző Ilonához:

— Elnyertem a két krajcáros mancsatagombját!

Rabszolgavilág Aradon.

Hatóságilag engedélyezett zsarolás.

(Hogy kell meggazdagodni.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 22.

A legsötétebb középkornak egy töredéke ideozakadt a modern társadalmi evolúciók világába. Ami ocsmánysága volt a rabszolgatartás rendszerének, az mind megvan ebben a darab középkorban. Három, négy ember, kiket a gyors meggazdagodás vágya vezet, rabszolgákat tart, elzárja őket a világtól, megfosztja a legelemibb emberi jogoktól s kínosan szerzett pár garasukat hatósági ellenőrzés mellett folytatott uzsorával a maga részére kaparítja meg. Az esztendők óta folytatott gyalázatosságok végre is kihívják a jogos kritikát s bár eddig a sajtó a tárgy kényessége miatt nem igen bolygatta meg e szemétdombot: a kizsárolt, jogfosztott, elnyomott emberek védelme olyan kötelesség, melyet be kell tölteni, bárkiről is legyen szó.

Sarlot Domokos főkapitány, aki tud érelyes lenni, ha akar, mindenesetre igen tanulságos dolgokat olvashat az alábbiakban. Az éjjeli mulatókról van ugyanis szó, melyek tudvalevőleg rendőri felügyelet alá tartoznának, s amelyekben mégis olyan dolgok folynak, melyek a legelénkebb fantáziát is maguk mögött hagyják.

Az aradi éjjeli mulatóhelyek alkalmazottjai egész egyszerűen rabszolgasságra vannak kárhoztatva. Hetenként legfeljebb egyszer hagyhatják el a mulató helyiséget s akkor is csak másodmaguk. Egyedül nem szabad kimenniük, mert így esetleg találkozhatnak, szóba elegyedhetnek valakivel s akkor sok furcsa dolog sülné ki róluk. Életmódjuk a rabszolgatartó kényelméhez idomul. Házi munkát éppen úgy kell végezniük, mint akármelyik cselédnek, ezenfelül azonban az éjszakai elfoglaltságuk is megvan. Akárhányszor megtörténik, hogy a szó szoros értelmében *kék-re-zöldre veri* a rabszolgatartó, vagy annak valamelyik pribékje az alkalmazottat, aki azonban senkinek sem meri megvallani, hogy mi történt vele, mert fenyegetésekkel némtitják el. Elcsúszott, egy kicsit összetörte magát és punctum.

Ezek a szerencsétlen teremtések egyáltalában nem is sejtik, hogy nekik is vannak jogaik. Ezeket a jogokat a mulatóhelytulajdonosok féltékenyen *eltitkolják* előttük, hogy annál szabadabban üzhessék gyalázatosságukat. A rabszolgatartóhelyeken alkalmazott nők azt hiszik, hogy onnan csak úgy szabadulhatnak, ha minden adósságukat kifizetik. Mäskülönben minden holmijukat visszatartják, már pedig egyedül az a pár cifra rongy az, amit e szerencsétlen teremtések magukénak mondhatnak. Noha keresetük annyi van, hogy abból bőven tehetnének félre, mégis mindegyik nyakig uszik az adósságban, hála annak a hatóságilag engedélyezett és szabadalmazott uzsorának, mely e helyeken folyik.

A rabszolgatartók azyanis kötelezővé tették, hogy alkalmazottjaik *csakis náluk vásárolhassanak*. Ha ruha kell, nem mehetnek az üzletbe, vagy a szabónőhöz, ahol alku tárgyat képezhetné a megveendő holmi. Azt a mulatóhelytulajdonosok vásárolják, azok verratják: az alkalmazott pedig nem alkudhat a gazdájával. Husz forintos rongyokért így fizet 60—80 forintot a rabszolga. Minden háromszoros pénzbe kerül neki s így világos, hogy egész keresményét ruhaszükségletére költi, sőt még adósságot is csinál. És ezt az uzsorát túri a rendőség.

A mulatóhelytulajdonos az alkalmazottnak

mindössze azt a jogot adja meg, hogy a mulatóban tartózkodhassék. Ezzel szemben étkezéért, mosásért, ruháért, mindenért megfizeteti magának a legmagasabb árakat, kihasználja, kizsárolja, esetleg üti-veri alkalmazottját s a végén a hivatalos leánykereskedés szabályai szerint *tulad rajta*: átadja valamelyik pályatársának, aki kifizeti a leány adósságait s még rá is fizet valamicskét. Az adóssággal terhelt nő azután az új mulatóban marad, míg ismét tovább nem adják. Nem mehet el: visszatartják az adósságai.

De a mulatóhelytulajdonosok másképp is megrövidítik rabszolgáikat, kiknek sejtelmők sincs, hogy keresményükből mennyi illeti meg őket, mennyi a tulajdonost. Az idevágó szabályrendelet *jóval többet állapít meg*, mint a mennyit a nők kapnak. De a rendőség nem törődik vele, hogy a rabszolgák ezirányban felvilágosíttassanak: a család tehát folyik tovább.

Egyelőre ennyit. Tudtunkkal épen most foglalkozik a város egy idevágó új szabályrendelet elkészítésével. A főkapitány gondoskodhatnék róla, hogy ezekkel a gyalázatosságokkal szemben kellő ellenintézkedések kerüljenek a szabályrendeletbe. És addig is a saját hatáskörében intézkedhetnék, hogy a rabszolgatartásnak, az embertelenségeknek és az uzsoráskodásnak vége szakadjon az aradi éjjeli mulatókban.

Búrok a szinpadon.

(A „Deborah” premiérje.)

— Az Aradi Közlöny fővárosi tudósítójától. —

Arad, szeptember 22.

A *Vigszínházban* ma érdekes darabot mutattak be. A publikum eleinte meglepetve fogja nézni azt az új világot, amelyet elébe tárnak, de már az első jelenetek után mindenki tisztában lesz azzal, hogy nagyon is érdemes megfigyelni a következőket. *Deborah* sorsa megragad és többé el nem bocsát, a transzvál dombok szerelmes szülöttjét méltán fogják megkönyezni és hálával fogadja majd a közönség, hogy a szerző végül mégis megtalálja annak módját, hogy a barbár Krillet felesége megleli boldogságát a derék Waring Róbert oldalánál. Az új ember új darabja egészen új milliót plántál át hozzánk és az a dicséretes, hogy nem ri ki a darabból a keresettség; nem érezzük, hogy *Askew Claude* azért tette meg hőseit buroknak, mert mindenáron exotikus tárgyat keresett. Érezzük, hogy olyan összekötözés, aminő ebben a drámában kerül megoldásra, nem is történhetik másutt, mint abban a patriarchális, a modern világvégtelenségtől elzárkózott társadalomban.

Krillet Simeon, a gazdag farmer szereti Deborahát, a feleségét. Szereti a maga módja szerint — ajándékokkal és korbácsütésekkel. A szentírásához tartja magát és meg van róla győződve, hogy az asszony az ő gyönyörűségére teremtett. Deborah sem tudja másképpen. Második felesége a koros Krilletnek, aki rég temette el első feleségét és őt gyermekét és akinek nincs más vágya, mint az, hogy az isten megáldja újabb frigyét. Krillet nem túri, hogy az asszony másképpen érezzen, mint ahogyan a férje irányítja, nem enged, hogy istentelen, profán könyveket olvasson, mint aminőket az a bizonyos Shakespeare írt. És ez nagyon fáj Deborahnak. A farmra kerül Waring Róbert angol kivándorló; dallás, sokat tudó mérnök és ennek beszéde felkavarja a bur nő lelki nyugalmát. Többek közt Waring figyelmezteti arra, mennyire méltánytalan dolog, ha a férj veri a nejét. Deborah megfogadja, hogy

férje többé nem fogja megütni. Amikor aztán Krillet meg akarja korbácsolni, Deborah rémlétében azt kiáltja oda férjének, hogy az ütéssel megölné őt és születendő gyermekét.

Krillet karja lehangyatlík. Az Úr megáldotta házasságát. Az ősz bur szinte leborul a felesége előtt. Most már mindent megenged, mindenbe beleegyezik. Az angolt, aki pedig ébredő szerelmének érzetében távoznai akarna, nem bocsátja el, mert hiszen az asszony szemeti hallgatni a csevegését. Legfeljebb a városba engedi, hogy szépen bekötött, aranszegű könyveket hozzon Deborahnak. Az angol otthon felejtett naplójából azonban megtudja Krillet, hogy Waring szereti Deborah-t. Megrázó jelenet következik. Deborah a férjétől hallja meg, amit Waring sohasem mert megvallani. Most már maga is érzi, hogy szereti az angolt és vadul dobja a férje szemébe, hogy csak ámitotta, amikor születendő gyermekéről beszélt. Krillet meg van törve. Nem fogja már az asszonyt megverni, de megöli. Indul a puskájáért.

Eközben visszatér Waring. A villám becsapott a szekerebe és maga csak csodamódra menekült, Deborah védelmére kel és agyonlövi Krillet. A holttestet pedig kiviszik a villámtól sujtott szekerre. Hadd higgyék a kafferek, hogy az istenítélet ölte meg a zsarnok gazdát.

Gyönyörűen játszották meg ezt a drámát *Góthné Kertész Ella, Hegedűs Gyula és Fenyvesi Emil*. A Baccarat óta nem láttunk tőlük hasonlót és ezután a második felvonás után, amelynek egész beállítása megszégyeníti a berlini színházakat sokat dicsért vezírműsát, nagy volt a szenzáció.

A harmadik felvonásban Deborah és Waring lemondanak minden vagyonukról és kéz a kézben elindulnak, hogy messze földön új életet kezdjenek. Itt *Tanay Frigyesnek* van egy nagyon kedves jelenete. Érdekes kis kafferlányt mutat be *Csáki Irén*, *Kiss Irén* pedig különösen az első felvonásban játszik jellegzetesen.

Az érdekes ujdonságot, amelyet *Szilágyi Vilmos* pompásan rendezett, *Szalay Mihály* fordította. M. F.

Az önkéntes halála.

(Ponyecz Ferenc dr. temetése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, szeptember 22.

Makó-ról jelenti tudósítónk, hogy tegnap délután 4 órakor temették el Makón katonai gyászpompával *Ponyecz Ferenc* dr. ügyvédjelöltet a szegedi 5-ik honvédgyalogezred öngyilkossá lett önkéntesét. A temetésen képviseltette magát a tisztikar, átmentek az önkéntesek is, valamint a honvédszenekar, mely a temetési menet indulásakor gyászdalokat játszott.

Makói lapok azt írták, hogy a flatalember öngyilkosságának a *katonai brutalitás* lett volna az okozója. E híreszteléssel szemben meg van állapítva, hogy *Ponyecz Ferenc* dr. *nagyfoku idegesség* miatt kereste a halált, melyhez a katonai brutalitásnak abszolút semmi köze sincs. Hiszen alig néhány nap választotta el a hazatéréstől és ha eddig kibirta a szigorú katonai fegyelmet, ezért most sem követte volna el ezt a végzetes tettet. Cselekedetének rugója semmi más tehát, mint az *elmezavar*. Ezt feltétlenül bebizonyítja az ezredorvos bizonyítványa, aki *Ponyecz* holttestét a szabadkai városl és egy másik orvossal együtt felboncolta. Minden kétséget kizárólag megállapították, hogy tettet elmezavar-rohamban követte el.

Ez a megállapított tényállás, amelyet a már említett kivül az is bizonyított, hogy *Ponyecz Ferenc* évek óta idegbajban szenvedett.

A sok tanulás megviselte az idegét úgy, hogy *Dósa Lajos* dr. kezelő orvosának a tanácsára évek óta nyáron üdülőhelyeken tartózkodott. Ez használt is neki, azonban a tisztívizsgára való tanulás annyira megerőltette az agyrendszerét, hogy megőrült és ilyen állapotban követte el tettet.

A szerencsétlenség napján *Ponyecz Ferenc* abnormálisan viselkedett, önkéntes társai elől elbújt. Ha valamelyikőket meglátta a folyosón, a kaszárnya másik része felé tartott, majd bokrok mögé bújt el, ami azt mutatja, hogy *üldözési mánia* vett rajta erőt. Társai, akik bálványozásig szerették, nem tudták megmagyarázni különös viselkedését és zavart magatartását, öngyilkossága azonban mindent megmagyarázott. *Ponyecz Ferenc* nem is kért szabadságot századosától és így azt meg sem tagadhatták tőle.

A megboldogult végtelen szorgalmu és tanulmányának élő fiatalember volt, aki 25 éves korára doktor juris lett. Teljesen valótlan az a hír, mintha *amerikai párbaj*, vagy bármi más már említett okból lötte volna agyon magát.

Sikkasztó aradi kereskedő.

(Kölcsönügyből — bűnügy.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, szeptember 22.

Sikkasztás büntetével vádolva állott ma az aradi kir. törvényszék előtt egy aradi kereskedő. Az illető szorult körülmények közé jutott és kénytelen volt kölcsönt felvenni, amelyért biztosíték fejében árukat adott. Később az árukat visszakérte, de arra kötelezte magát, hogy a visszavett árukat bizományképp fogja kezelni. Minthogy időközben még rosszabb anyagi viszonyok közé jutott, a bizományba átvett árukból befolyt pénzeket a saját céljaira fordította. Hitelezője ekkor *sikkasztásért* feljelentette a kereskedőt, akit a törvényszék ma vent felelősségre. Az ügyről alábbi tudósításunk szól:

Glück József aradi kereskedő 1904. május havában mintegy 4000 korona kölcsönt vett fel *Koch Samu* aradi mészáros feleségétől. Minthogy a kölcsönt *Glück* nem tudta visszafizetni, abban állapodott meg *Kochnéval*, hogy tartozása fejében árukat ad át hitelezőjének. *Kochné* át is vette az árukat és elraktározta ezeket. Később azonban *Glück* mást gondolt és arra kérte *Kochné*t, hogy adja vissza neki az árukat, ő majd bizományként fogja a portékát kezelni és az eladásból befolyó pénzzel el fog számolni.

Kochné, aki megbízott *Glückben*, elfogadta ezt az ajánlatot és visszaadta az árukat adósának. Pár hónap múlva *Kochné* felszólította adósát, hogy számoljon el a pénzzel, vagy pedig adja vissza az árukat. *Glück* azonban a felszólításnak nem tett eleget. *Kochné* hosszabb ideig várt, de minthogy *Glück* ismételt felszólításra dacára sem számolt el a pénzzel, feljelentette adósát az aradi törvényszéknél sikkasztásért.

Ma tárgyalta a törvényszék büntető-tanácsa ezt az ügyet *Bittó József* elnökelete alatt. A vádlott azzal védekezett, hogy tartozásának egy részét megfizette. Azt azonban beismerte, hogy nagyobb összeggel nem számolt el, mert szorult viszonyok között volt és éppen akkor kellett fizetnie házibért.

A törvényszék, tekintettel a vádlott beismerésére és büntetlen előéletére, csupán sikkasztás vétségében mondta ki bűnösnek *Glück Józsefet* és ezért 3 havi fegháza és egy évi hivatalvesztésre ítélte. A magánpanaszos képviselője *Kertész Miksa* dr. volt.

Románok egymás ellen.

(Esperes és miniatú tag.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, szeptember 22.

Az aradi gör. kel. román egyházi zsinat két ismert nevű képviselőjének ádáz pörösködése foglalkoztatja most a román intelligenciát.

Több ízben hivatással voltunk arról a becsületsértési és rágalmozási perrel melyet *Puticiu Traján* dr. temesvári görög keleti román főesperes ellen *Cosma Aurél* dr. temesvári ügyvéd zsinati tag indított. Tegnapelőtti lapszámunkban leközöltük a *Cosma* által beadott vádirat egy részét, amelyre most *Puticiu* esperes a következő választ küldi:

A hírlapok közli a *Cosma Aurél* dr. temesvári ügyvéd által a kir. törvényszékhez beadott vádiratának egy részét, amelyben a sajtóban személyem ellen intézett leggaládabb támadásokat ismételi azzal a kijelentéssel, hogy kötelességem lett volna becsületem megtámadása miatt erkölcsi elégtételt szerezni. E közleményre vonatkozólag a következőket jegyzem meg:

A *Tribuna*-ban intéztettek ellenem még 1900. év körül azon támadások, amelyeket *Cosma Aurél* dr. főlemlt. A *Tribunában* megjelent rágalmozásokat *Andreescu* alias *Andreavici* Imre a szentszékhöz beadott panaszában is felhozván, ellenem a vizsgálat elrendeltetett. A vizsgálat fogatosítottván, az aradi szentszék által 1902. évi 788. sz. a. hozott határozattal ellenem a további eljárás tényállás hiányában beszünttetett. Ezen határozatot az érseki szentszék egyházi tanácsa mint legfőbb fegyelmi hatóság, 1902. évben jóváhagyta.

A hírlapi támadásoknak és az ellenem emelt panaszoknak *Andreescu* lévén a szerzője: *Andreescu Imre* ellen becsületsértés és rágalmozás miatt feljelentést tettem. A temesvári kir. járásbíróság 1902. évben 1900. B. 625/18. sz. a. hozott és a temesvári kir. törvényszék által 1902. évi 7948. sz. a. jóváhagyott és jogerőre emelkedett ítélettel *Andreescu Imre* becsületsértés vétség elkövetésében vétkesnek nyilvánított és 80 korona pénzbüntetésre ítéltetett. A jogerős ítélet az itteni *Controla* lapban közzétetett.

Ugyancsak a temesvári kir. járásbíróság 1903. évi 448/2. sz. végzésével *Andreescu Imre* ellen rágalmozás miatt részemről megindított eljárást beszüntette, mert *Andreescu Imre* a tárgyalás alkalmával 1903. évi április hó 28-án kijelentette, hogy az aradi szentszéknel a följelentéseket ellenem ugyan megtette, de azt nem saját kezdeményezéséből és nem önszántából, hanem a *néhai Goldis József* megyés püspök környezetéből származó rábeszélések folytán tette, továbbá, hogy az aradi szentszéknel ellenem tett feljelentések, melyek a *Tribunában* is szellőztettek, egész tartalmukban valótlanak és alaptalanok, egyben pedig a feljelentések miatt tölem bocsánatot kért és a történetek feletti sajnálkozását fejezte ki. A bocsánatkérés folytán, keresztényi állásomból folyó kötelességből *Andreescu Imrének* megbocsátottam.

Ez a tényállás és ebből látható, hogy az ellenem szórt rágalmozások és becsületsértések miatt teljes elégtételt nyertem. Ha a cikk beküldője *Cosma Aurél* dr., ki *Andreescu Imrének* 1903. évi április hó 28-án védője volt, és így tudomása van arról, hogy elégtételt nyertem, úgy most vádiratában ismét *tudva mond valótlanságot*, amidőn azt állítja, hogy a rágalmozások és becsületsértésekre tétlen maradtam.

Eljárásomat bátran bizom a tisztességes emberek ítéletére. Temesvár, 1906. szeptember hó 20. *Puticiu Traján* dr. főesperes.

A szoborhoz —

Vendégeket köszönt a nemes Hungária: eljöttek hozzá az amerikaivá lett magyarok. Még magyar a nevük és a beszédük, de már fölvtették az United States fiainak külseit, szoká-

sait, étvágyát és erkölceit. Mint kis falun, az Arkanzas valamelyik újabb alapítású fészken néznek végig Aradon, s tisztán Hungária mama iránt való tapintatból teszik, hogy le nem szél-

ják. Nyájason fogadják Hungária üdvözlését, aztán azt mondják:

— All right! A szívünk ideköt, — de ott mégis jobb...

A véres országból.

A cár visszatér.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 22

Oroszországban a kedélyek a legutóbb lezajlott pogrom miatt még mindig nagyon izgatottak és a Havas-ügynökség ennek tulajdonítja, hogy a cári pár, amelynek tegnap egy diszszemlére néhány órára Péterhofba kellett volna visszatérni, a finn vizeken maradt. Egy berlini értesítés szerint a cári család szeptember 28-án vagy 29-én fog visszatérni Péterhofba.

Varsóból különben ma is azt jelentik, hogy jövő szombaton, a zsidók legnagyobb ünnepén, ismét véres pogrom készül.

Mai távirataink:

Berlin, szeptember 22. Pétervárról jelentik a Berl. Tagbl.-nak: A cári család visszatérését Péterhofba szeptember 28-án vagy 29-én várják. A visszatérés napja az időjárástól függ. Az a hír, hogy a cári pár októberben Darmstadtba vagy Kopenhágába utazik, annyiban alaptalan, hogy az udvarnál erről a tervről nem tudnak. Tegnapra tervbe volt véve, hogy a cári pár egy testőrezred diszszemléjére néhány órára visszatér Péterhofba. Egyedül a szép, meleg idő indította a cárt arra, hogy a finn vizeken maradjon, nem pedig a merényletektől való félelem miatt, ahogy azt a Havas-ügynökség jelentette.

Karkov, szeptember 22. Az itteni zsidótemplomban az újévi istentisztelet alatt félreértés folytán pánik tört ki. A hívők a kijáratok felé tödültek, miközben több nő könnyen megsebesült. A rendőrfőnök több rendőrrel megjelent és megnyugta az ünneplőket, mire az istentiszteletet folytatták.

Lemberg, szeptember 22. Varsóból ideérkezett jelentések közlik, hogy Oroszországban nagy általános pogrom készül szombatra, amely napon lesz a zsidók legnagyobb ünnepe is. A vagyonosabb zsidókból Varsóban már alig van valaki.

Varsó, szeptember 22. A rendet újabban nem zavarták meg. Nikolajev ezredes meggyilkolásában a forradalmi pártnak nem volt része, hanem az a katonák bo-

szumúve volt néhány bajtársuk főbelövetése miatt, akik a harmadik dandárban előfordult zendülésnél, mely dandárnak parancsnoka volt Nikolajev, a zendülők élén állottak.

Mitau, szept. 22. A környék vagyonsabb paraszt lakosai igen sokat szenvednek a rablóbandák üzelmei miatt, amelyek a lakosságot megfélemlítik és kényszerítik, hogy a forradalmárokhöz csatlakozzék. Volna kerületben 16 parasztagda, akiket a felkelők halállal fenyegették, páncélokba látták el magukat.

Tiflisz, szept. 22. Egy házkutatás alkalmával a rendőrség egy fiatal ember szobájában dobozt talált, amelynek megérintésekor robbanás történt. Két titkosrendőr, valamint két rendőrbiztos életét vesztette, több rendőr, egy katona és egy tiszt megsebesült. A szoba padlója beomlott és egy, a földszinti szobában levő gyermeket eltemetett. A gyermek anyja is megsebesült. A fiatal ember szobájában még két fel nem szerelt bombát is találtak. Két férfit és két nőt letartóztattak. A szoba bérlője eltűnt.

Katona-szökevények.

(A nagyváradai várbörtönből.)

— Az Aradi Közlöny tudóstíjától. —

Arad, szeptember 22.

A szökött katonára keserű sors vár, amit igen jól tud minden felesküdt legény s mégis gyakori eset, hogy a „gyöngyölet” elől menekül a legény s nehéz váragságban szenved könnyelmű tettéért. A nagyváradai garnizonnak rövid időközben három szökött katonája volt, akik közül kettő bilincseken sanyalódik, társuk után pedig, aki úgy látszik sikerrel oldott kezeket, nyomoznak a hatóságok.

Ilyen hivatásos katonaszökevény volt Mona S. szobafestősegéd. Már régebben megpróbálta a szökést, de rajtavesztett. Elfoglák, börtönbe vetették, de a cellában is újabb szökési tervet dolgozott ki. Egyik őrizetlen pillanatban, amint a börtön szűk folyosóján a többi nyitott cella előtt ment el, belopódzott az egyik lakatlan cellába s a kéményen át szabad levegőre jutott. Hétfőn történt a szökés s azóta hajléktalanul kóborolt, míg végül lerongyolódva, ki-

éhezve jelentkezett a negyedik gyalogezrednél. Most újra a börtönben elmélkedik — a mulandóságról.

Róth Márton harminchetedik közös gyalogezredbeli „közlegény” a másik szökevény. Már régebben foglalkozott a szökés tervével, s csak a kedvező alkalomra várt. E napokban az ezred egyik hadnagya elküldte a boltba, váltson fel egy „övenkoronás” bankjegyet. A legény elment, de többé vissza sem tért. Kutatják mindenfelé, de nem akadtak nyomára.

Sokkal érdekesebb Pósa János muzsikusa. A fekete legény szörnyű ellensége a militarizmusnak s faji eredeténél fogva a szabad életre vágyik. Erdőt, mezőt akart barangozni, szabadban hálni újra, ahol nem riad rá teremtetézve a káplár, s nem mutogatja minduntalan huos tenyerét. De rajtavesztette természetét a vállalkozáson s a kudarcot most a börtönben siratná, ha ugyan volna erre kedve. Ám a szurtosképű legény akasztófa-humorról könnyít magán.

— Hát jó itt more? — kérdi tőle olykor a foglár.

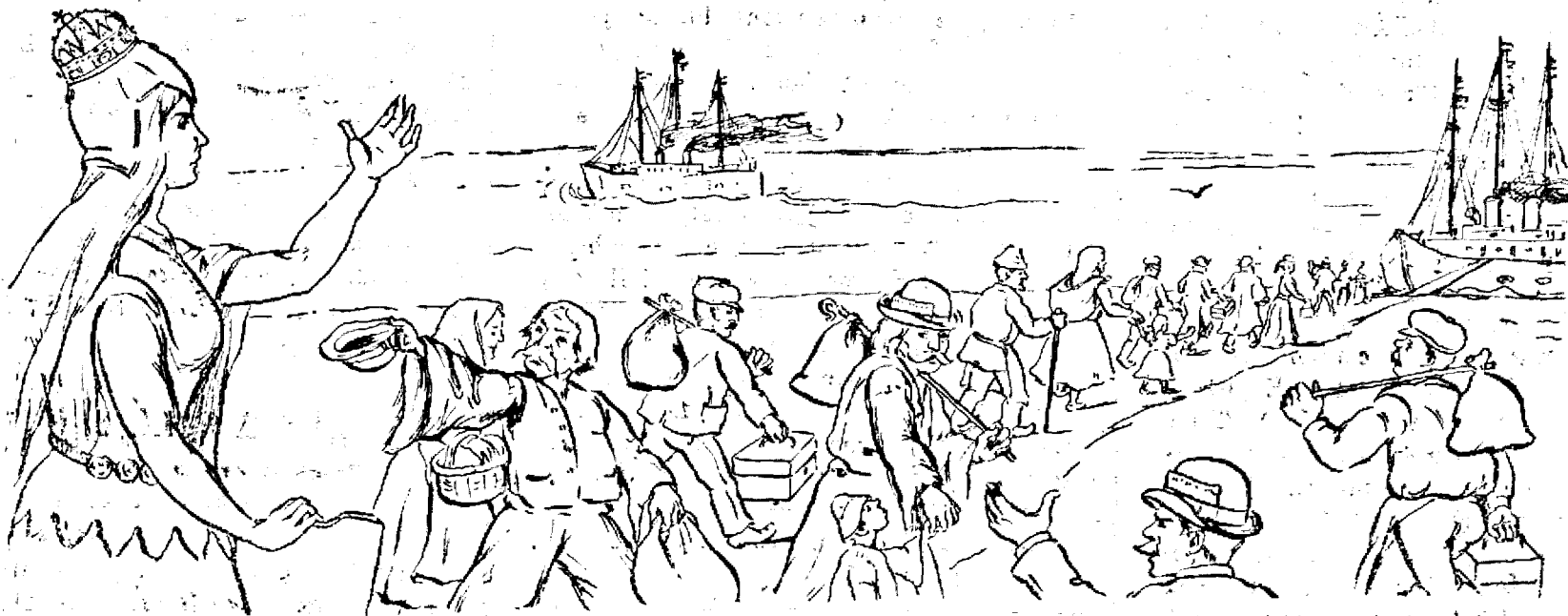
— Meghisem azt. Jobb a fogházban mint a káplár tenyeré alatt.

És szentül esküszik, hogy ha letelik a reá mért hat súlyos hónapocska, s a szolgálat ráadásaképp mért egy hosszú esztendő órája út, megint csak szökésnek adja a fejét. Mert a káplár tenyere alatt lázong a legényben az önérzet, a cella magányában pedig csak elviseli valahogy a raboskodást.

Különösek az ilyen szökési tünetek. A legénység folyton az altisztek brutalitása miatt panaszkodik, ami ellen hiába hadakozik a tiszt ember érzése. Az altiszt kegyetlensége halálba kerget embereket, mert a reglama gondosan figyel rá, hogy ne dezavualja a felebbvalót. És ez ellen nincs orvosság, nincs apelláta s ha akad is olykor valamelyik felvilágosult tiszt könyörületéből, akkorra már újabb brutális sarzai rémítgeti a legénységet. Nem segít ezen a kormányzásba vitt s annyira hangoztatott „nemzeti” szellem, ezért adja rá magát a legény az akasztófa humorra.

— Jobb a fogház dohos levegőjében, mert a szabadban pofoz — a káplár.

és a szobortól.

Alighogy ezt az üdvözlést elvégezte a páncélinges génius, megfordulni kénytelen. Bucsut kell venni azoktól a magyaroktól, a kik most akarnak amérikákká lenni. Beláthatatlan

tömeg hullámszik a távolban, Fiume felé. Itt élned-halnod kell, — de ha itt nem lehet megélni, akkor mégis jobb másutt élni, mint itt meghalni. Az ő bucsuzásuk nem történik olyan

ünnepeiséggel, mint amazok fogadtatása. A kivándorlók ennyit intenek felé:

— Itt jobb lenne, — de mégis muszáj odamenni...

Az eltűnt gróf.

Hogy mulat Csekonics?

Asszony, ló, uzsorás.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 22.

Fővárosszerzte egyébről sem beszélnek, mint Csekonics Gyula gróf szökéséről. Találgatják a duggazdag ifjú főúr eltűnésének okát és a család igyekszik ezeket a kombinációkat nyakra-főre megcáfolni. Egy fővárosi estilap munkatársának alkalma volt a grófnak egyik közelálló ismerősével beszélgetni, aki a való tényállást a következőkben adta elő:

(A politika berkeiben.)

Csekonics Gyula gróf igen képzett tagja a fiatal mágnásgenerációnak. Külföldet járt és a budapesti egyetemen három év előtt szerzett jogdoktori diplomát. Szeme-fénye volt édesatyjának, Csekonics Endre grófnak. Külön lakott a család Zöldfa-utcai házában, ahol a családtagok valósággal bálványozta a fiatal grófot.

Nemsokára politikai ambícióját támadták. Mi könnyebb, mint egy Csekonics Gyulának mandátumhoz jutnia? A családi birtok főfőszékében, Zombolyán a Csekonics-birtokok jószágigazgatója, Babics József volt a képviselő. Babicsot hamarosan lezúszdöntették és Csekonics Gyula gróf lett a zombolyai kerület képviselője. Akkor még Tisza István gróf volt a miniszterelnök és a fiatal nábob az ő pártjához csatlakozott. Ahogy belekóstolt a politikába, hamarosan belésofordított a felsőbb tízezer társadalmi életnek forgatagába. A kaszinóban, a turfon mindenütt ott volt Csekonics Gyula gróf. Sőt, hogy még közelebb legyen az urakhoz való köteléke, versenyistállót alapított. Bőször Capot G. néven és a szalmasárga test két sapka nem egy klasszis futamban volt elől. Mindjárt első szereplése a sikerjegyében indult meg. Mac G. nevű lóva megnyerte az Esterházy-díjat és Ausztria-díjat és egy másik kétévese, Máskor II. is jó formákat mutatott.

(A verseny-istálló.)

Ez a biztató kezdet egészen megzavartotta a fiatal grófot. A kör, melyben élt, azonban áldozatokat is követelt. Első sorban nagyon elbizakodott lóvaiban. Az idén már a saját neve

alatt futtatott és az új versenydressz jegyében (cserepnyevörös kék), ugylátszott, lehanyatlott szerencsecsillaga is. Mac G., mely a derbynek egész télen át favoritja volt, már a Király-díjban is helyezetlenül futott. Kiszült, hogy távolról sem az a nagy képességű ló, aminek tartották. Ez a felfedezés azonban rengeteg pénzbe került a grófnak. A bookmakerek zsebeibe több száz ezer korona vándorolt Mac G.-re kötött és egyéb fogadásai révén.

Aztán sok pénzbe kerültek az új körben szerzett barátok is. Egy előkelő sportsmanért való nagy összegű jóállása és főleg a most lezajlott nyári meeting balsikerrel erősen próbára tették Csekonics Gyulát. Volt például egy eset, három ló futott együtt: Rother Stadl Rothschild báró lóva, Egyediek Master Jackja és Csekonics gróf Máskor II. nevű ménje. A dispoziciók annyira kedveztek Csekonics lovának, hogy vereségét az istálló kizárták ítélte. Egy előkelő mágnással száz ezer koronába fogadott lóva győzelme. Csekonics Gyula vesztett és — fizetett.

Aztán következtek egyéb csalódások is. Zombolyán, ahol minden talpalatnyi hely, ugyszólván, családi birtok, egy fiatal újságíró: Hódy Gyula kibuktatta a legutolsó választáson. Ez is temérdek pénzbe került. A fiatal gróf minthogy apja, a ki kitűnő gazda, nem akart tovább köteletnek állni, uzsorások kezébe került. Ez volt aztán az utolsó stáció.

(Milliók kölcsön.)

Az a föltételezés, mintha a gróf Amerikába ment volna, éppen nem valószínű. Csekonics Endre gróf, bár nem látta szívesen fia nagy mérvű veszteségeit, kétségtelenül rendezni fogja fia ügyeit. Gyula gróf eltűnésének tulzott hiresszteltetése, ugylátszik, inkább azoknak az érdeke, akik szorítani akadják Csekonics Endre grófot, hogy fizesse ki a fiatal gróf tartozásait. Ami különben a család köréből kiszivárgott hírek szerint hamarosan meg fog történni. Amiből kiderül, hogy nincs izesebb fiatal egy eltűnt grófnál, a kinek oly gazdag, az apja. Persze csak az uzsorások számára.

A Csekonics-familia által tegnap közzétett cáfolatokból is kiderült, hogy Csekonics Gyula gróf nyomasztó adósságai elől utazott el.

Már a bécsi versenyekkor feltűnt, hogy a fiatal gróf hiányzik, aki mindig jelen szokott lenni a futtatásokon. Bécsben azóta megfordult

ugyan egy alkalommal, de a nyilvánosság előtt nem mutatkozott. Egy bécsi pénzügynököt látogatott meg, akitől egy millió korona kölcsönt kapott 8% os kamatra. Fizetési akart az ügynek háromszáz ezer koronát, de a hitelező szívesen adott halasztást. Csekonics Gyula gróf ez alkalommal bejelentette, hogy hová megy és a háromszáz ezer koronával el is utazott, tehát most nincs pénzügyi szükségben.

Csekonics Endre gróf, a fiatal gróf édes atyja, az ország egyik legvagyonosabb főura. Zombolya környékén 46.000 hold kitűnően termő földje van, amely a felszereléssel együtt hatvan millió koronát ér. Azonkívül két budapesti háza is megér két millió koronát. Az apa már régen kifizette volna fia adósságait, de egy ügyvéd, — ki megtudta, hogy nincs rendben a fiatalember szónája — azt ajánlotta az apának, hogy utaztassa el a fiát és így megpuhíthatja a hitelezőket, akik jelentékeny engedményeket fognak tenni. A hitelezők azonban erről hallani sem akarnak.

(Egy éjszaka Óbudában.)

Hogy miképp gazdálkodott a fiatal gróf, arra nézve jellemző a következő eset:

Az ifjú gróf egy alkalommal Óbudavárban mulatott több spanyol táncosnóval. Az egyik hölgy kuglerbonbont kért a puccértól. A gróf meghallotta a kívánságot és személyesen vitte oda a kuglert, amelyet két darab szeszbankóba csomagolt. A spanyol táncosnó, aki még nem látott magyar papírpénzt, összegyűrte a bankjegyet és az asztal alá dobta. Alig tudták vele megértetni, hogy mit cselekedett.

A budapesti uzsorások különben alig pár héttel ezelőtt kezdtek jelentkezni a pénzükért. Az öreg grófnak nyújtották be a váltókat, aki azonban tudni sem akart a másfélmillió korona kifizetéséről és kidobta a hitelezőket.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi lókedv asztaltársaság a hó 30-án tartja meg rendes évi tisztújító közgyűlését a egyben Kossuth "Lajos halála" évfordulójának emlékünnepe is. Az einörség ezuttal is kéri a tagokat hogy mindlutan 4 órakor megtartandó előértekezleten minél számosabban jelenjenek meg.

(*) Az aradi demokrata párt holnap, vasárnap délelőtt a Központi-szállóban értekezletet tart. Az ideiglenes szervező bizottság felhívja mindazokat, akiknél taggyűjtés van, hogy ezen íveket okvetlen hozzák magukkal.

Elza grófnő.

*

Elza grófnőnek BAZÁRJA van a Szabadsgátián. Ezzel szemben vannak egész közönséges tollkereskedők is. Méltóztassék elképzelni, mily óriási különbség! A tollkereskedő tudvalevőleg hitvány libatollat árul, legjobb esetben hattyutollat, míg a bazárban falovak, trombiták, gyűszűk és tintatartók is kaphatók. Mit, tintatartók! Japáni legyezők is, valóságos japáni legyezők! Mindezekből belátható, hogy a bazártulajdonos erkölcsileg számos centiméterrel föltötte áll a tollkereskedőknek. (Hopp! A bazárban centiméter is található.) Tehát Elza grófnő érthetőleg arisztokrata, mit egy bazárosról nem is lehet csudálni. A bazár nemesít. És noha Elza grófnő a grófi koronákról csak annyit tud, hogy olyanok is vannak, noha továbbá hiába keresné bárki az ő nevét a góthai almanachban: a grófnői cím mégis teljes joggal megilleti őt, az érzésseli arisztokratát.

Elza grófnőnek van egy leánya, valamint a fentebb említett tollkereskedőnek is. Hallatlan, hogy a tollkereskedők ebben is a bazártulajdonosokat mimelik. A két kisleány tehát megvan, sőt mindkettő iskolába is jár. Tegnapig egy iskolába jártak, tegnap óta azonban változott a helyzet. Hogy miként, elmondjuk alább:

A két kisleány az aradi zsidó leányiskola ugyanazon osztályában tanulta az élethez szükséges bölcseségeket. A minap épen magyar óra volt s a tanítónő az olvasókönyvből olvashatott fel valamit. Hogy a figyelem állandóan ébrenmaradjon s hogy az összes növendékek kövessék az olvasás folyamát, a tanítónő azt a rendszert hozta be, hogy egyik leányt a másik után szólítja fel, hogy az folytassa az olvasást, ahol az előbbi elhagyta. Történt tehát, hogy épen a tollkereskedő leánya olvasott, mikor a tanítónő tekintete az Elza grófnő gyermekére tévedt. Rámutatott tehát és így szólt:

— Folytasd!

A kis leány folytatta. Bazártulajdonos legyen, aki ebben valami kivetni valót talál. Nem is talált senki. Az iskolának vége lett, az apróságok hazamentek és gyerek szokás szerint cireferálták az illetékes papáknak és mamáknak, hogy mi történt az órák alatt. Az Elza grófnő kisleánya is elmesélte, hogy a tanítónő a tollkereskedő leánya után őt szólította fel.

Az az orkán, mely a napokban Hongkong vidékén néhány ezer embert elpusztított, aligha volt olyan viharos, mint amilyen viharos kedélyvel pattant fel Elza grófnő ezekre a szavakra. Hogyan, a tanítónő merészkedett? Az ő leányát, a grófnőt, sőt mi több, a bazártulajdonosnő leányát egy közönséges tollkereskedő leánya után hívni fel: ez több, mint amit egy érzsív elbírn. Lőn tehát nagy irodalmi működés: Elza grófnő levelet írt a tanítónőnek, levelet, melyből kislírt a felháborodás, a megbántott öntudat és egy bazár tekintélyének felkorbácsolt fájdalma. Elza grófnő sértődve tiltakozott a levélben a leányát ért megalázás miatt s bejelentette, hogy kivesszi a gyermeket az iskolából.

Igy is történt a dolog. A grófnő leánya tegnap óta a Weitzer-utcai leányiskolába jár. Ha a Sacré Coeur nővéreknek zárdájuk volna Aradon, odajárna. De sajnos, nincs.

Eddig van. És most beszéljünk másról. Talán arról, hogy Aradon demokrata kört alakítottak. Ugyan, urak, nem veszik észre, hogy a demokratizmus hazug jelszó, melyre nap nap után rácsfol éppen a polgári osztály gögje? Nem veszik észre, hogy éppen a polgári osztály az, amely élesen meghuzza a választóvonalakat az emberek között, amely nűánszokat keres a különbségek kidomborítására és amely azt mondja Heinével, hogy arcálanság, ha az emberek azt hirdetik: Egyformák vagyunk! Ha még nem vették volna észre: gondolkozzanak egy kicsit fölötté, vajjon nem nagyobb-e a különbség a bazártulajdonos és a tollkereskedő között, mint a tízezerholdas arisztokrata és a napszámosa közt. Nekünk úgy tetszik: nagyobb. És ha ebben senki sem ad igazat nekünk: a bazártulajdonosok bizonyára a mi véleményünkre esküsznek. Főleg Elza grófnő.

Szökésben elfogott kereskedő.

(A Lieblingi szatócs esete.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Temesvár, szeptember 22.

Hitelezőinek kijátszásával ismeretlen helyre akart szökni Arnold Henrik Lieblingi szatócs, akit azonban a csendőrség az utolsó pillanatban letartóztatott. Az alig 25 éves Arnold a múlt év folyamán a Temesmegyei Liebling községben szatócsüzletet nyitott, amelyhez az árukat nagyjából részben tekintélyes aradi és temesvári cégektől vette hitelbe. Weiss Gerzon és társa, Bachrach Sámuel, Deutsch Márkus és társa, továbbá Birnstill és társa cégeknek közel háromezer koronával tartozott áruk fejében. Az üzlet azonban az utóbbi időben rosszul ment, fizetéseket teljesíteni nem bírt és így arra határozta el magát, hogy az üzletet eladva, megszökik. Tervét végre is akarta hajtani. Az üzletet eladta ezerkilencszáz koronáért, s tegnap reggel el akart végleg utazni. Hitelezői azonban még idejekorán rájöttek a csalásra, megtették ellene a feljelentést, aminek alapján a lieblingi csendőrség a vasúti állomáson elfogták, ép amidőn jegyet akart váltani. Beszállították a temesvári kir. ügyészség fogházába, ahol Sebestyén Béla dr. vizsgálóbíró helyettes ma reggel hallgatta ki.

Az intelligens megjelenésű fiatalember előadta, hogy üzlete volt Lieblingen, amelyet a közel multban Nagy Gézáné ottani lakosnak eladott.

— Miért adta el az üzletet?

— Mert utóbbi időben rosszul ment, jóformán semmitsem kerestem és azonkívül betegkedtem is.

— Mit kapott az üzletért?

— Ezerkilencszáz koronát.

— Ezzel a pénzzel mit csinált?

— Amikor az üzletemet megnyitottam, szerződést kötöttem a helyiség tulajdonosával, amelynek értelmében köteles vagyok négy évig abban a helyiségben maradni, s ha bármi okból az üzletet ezen időn belül feladnám, vagy a helyiséget otthagynám, köteles vagyok kétezer koronát fizetni. Minthogy az üzletet eladtam Nagy Emiliának, akivel a szerződést kötöttem, a kétezer koronát kifizettem.

— On tartozott több cégnek árukért is?

— Igen, de minthogy a rossz üzletforgalom miatt keresetem nem volt, nem tudtam fizetni. Megkárosítani azonban nem akartam egyiket sem.

— Miért akart akkor végleg ismeretlen helyre szökni?

— Nem akartam megszökni, csak Lugosra

szándékoztam utazni, hogy régi betegségeimet gyógyíttassam. Néhány nap előtt már odaát is voltam.

— De hisz maga a lieblingi állomáson egy tízenégy zónás-jegyet akart venni, Lugos pedig közel van, ami bizonyítja, hogy végleg el akarta hagyni Lieblinget és valószínűleg külföldre akart menni?

Arnold erre a kérdésre már nem tudott válaszolni, mire a kihallgatás véget ért. A vizsgálóbíró nyomban meghozta végzését, amely Arnoldot előzetes letartóztatásba helyezte. A letartóztatás ellen védője Láng Béla dr. felfolyamodást jelentett be.

„Le a rendjellel!”

(Vizsgálat egy katonatiszt ellen.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, szeptember 22.

Erdekes rágalmozási ügyben tartott tegnap tárgyalást Somlyódy István szegedi járásbíró. Balázs István, a szegedi 46. gyalogezred hadnagya rágalmozás vétsége miatt följelentést tett D'Albini Hugó nyugalmazott dohánygyári tisztviselő ellen. A rágalmozási pör előzményei a következők:

Ez évi július 4-én éjjel D'Albini Hugó megjelent a 46. gyalogezred parancsnokságánál és a szolgálattevő tisztnél, Perhács hadnagynál, akinek elpanaszolta, hogy az ő katonai rendjét egy vendéglőben a katonák letépték. Az inzultus — mondta az agg. tisztviselő — Balázs István hadnagy utasítására történt.

D'Albini Hugó azután előadta, hogy július 4-én este több negyvenhatos altiszt társaságában a Kossuth Lajos sugárúton lévő Szűcs-féle vendéglőben mulatott Balázs hadnagy. D'Albini is a vendéglőben volt és ő is berozott épp úgy mint a másik társaság. Egyszerre csak az egyik altiszt, Görtner szakaszvezető hozzálépett és letépte a mellén lévő katonai hadiérmet.

D'Albini ezt így elpanaszolta Berg Károly ezredesnek is, aki vizsgálatot rendeltetett el Balázs István ellen. — A katonai vizsgálat Balázsra nem derített ki semmi terhelő adatot és így megszüntették az eljárást, egyben pedig utasították, hogy rágalmozás miatt tegyen följelentést D'Albini Hugó ellen.

Ebben az ügyben tegnap tartottak tárgyalást a járásbírósnál. A vádlottat Balassa Ármán dr. védte, a sértettet pedig Gerle Imre dr. képviselte.

A vádlott elmondta, hogy nem akart ő formális följelentést tenni a hadnagy ellen. Neki epileptikus rohamai vannak s akkor a bortól is fel volt hevülve s ennek tulajdonítható az, hogy éjjel kereste föl a parancsnokságot. Aztán elmondta, hogy mielőtt Görtner letépte a rendjelét, a hadnagygyal összesugott és úgy hallotta, mintha a hadnagy ezt mondta volna:

— Le a rendjellel!

Ő a nagy izgalom következtében tett jelentést a parancsnokságnak.

Azután kihallgatták a vendéglőben jelen volt tanukat, akik azt vallották, hogy a hadnagy nem adott utasítást a rendjel letéptésére. Voltak, akik azt is mondták, hogy D'Albini meliőn nem látták a rendjelet, amikor a vendéglőben volt.

A bíróság nem hozott ítéletet, hanem elhalasztotta a tárgyalást és csak akkor ítélkezik, ha kihallgatta Berg Károly ezredest, Perhács hadnagyot és Görtner szakaszvezetőt.

A doktorsztrájk.

Ezt a világ nem pőfékelt,
A mióta áll s forog:
Sztrájkba állnak, szervezkednek
Mind az orvosdoktorok.

S annak égető sebére,
Ha nem kapnak flastromot
Tőlük is hiába várnak.
Sebre gyógyírt, itt s amott.

Leteszik a karbol-vattát
És leteszik a csipeszt,
Nem felejtí senkiben se,
A mikor sztrájkolni kezd.

Leteszi a boncoló-kést
Meggyilkolt paraszt előtt

Ha valaki öngyilkos lesz
Nem izgatja többet őt.

Hogyha minden gonocoeus
S bacillus az égnei áll
S a mikrobák táncrea kellnek
Az ő neki tutegál

A legszebb appendicitis
Munkába egyet se esal,
Sem a luesz, sem a tábesz
Ezerféle bájjal.

Terjedjen a kór, a járvány,
És a hörghurut, ha kell . . .
. . . És a sztrájk hírére nyomban
Az öröm zsivaja kel.

A kiket ágyban találtak
Hosszu hónapok, hetek.
Fölpattan a vánkösáról
Mind a nagy, nehéz beteg.

Már a láz egyet se rángat
És a göres egyet se bánt:
Orvosságot sutba dobja
S örvend mindje egyaránt.

Daira, táncrea egy se gyenge
S fujja a beteg torok:
Valahára meggyógyulunk —
Sztrájkolnak a doktorok!"

Nyolcvanrendbeli becsületsértés.

(A hírlapszedők és a sajtó.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 22.

A törvénytelen kormány idején a lapoknak sok minden üldözést el kellett szenvedniük. De ezeknél is keményebben sújtotta a sajtót az a sztrájk, melyet a fővárosi szedők 1905. decemberében rendeztek, azt mondva, hogy nem hajlandók túrni a lapoknak velük, a munkásokkal szemben használt hangját. A cél az volt, hogy egy fővárosi lap se jelenjék meg, de több hírlap a napokig tartott sztrájk alatt is eljutott az olvasók kezébe.

Ekkor a *Budapesti Hírlap* szedőit mint árulókat bélyegezte meg a *Typographia* című szaklap. A lap *Gyászvilág* felírásu cikkében leközölte a nevezett újság 40 szedőjének nevét, elmondva valamennyit becsületesen, gasz, himpellér árulónak. És kiadták a cikket röplv alakjában is. A hírlapszedők, Bin Imre és 39 társa, sajtópanaszt tettek becsületsértésért, mire szerző gyanánt Greiner Simon szakértáruk jelentkezett. Greiner ellen ma tartották meg a tárgyalást Baráth Zoltán dr. törvényszéki bíró elnöklésével. A magánvádlokat Nagy Emil dr. ügyvéd képviselte, védő Pollacsek Sándor dr. volt.

Greiner Simon betűszedő, a vádlott, mindössze husz éves fiatal ember. Mindjárt a kihallgatás elején többször összetűzött az elnökkel, a ki nem akarta megengedni, hogy a védekezése közben poltízáljon. Végre azonban mégis majdnem mindent elmondhatott, amit csak akart.

— Bűnösnek érzi magát? — kezdte kihallgatását az elnök.

— Nem vagyok bűnös.

— No, ez dicő felfogás. Gazembernek, himpellérnek mond embereket s azt hiszi, hogy ezt szabad?

— Azok elárulták a munkások ügyét.

— Nem inkább azok az árulók, akik fel-forgatják az országot?

— Felfogás dolga — felelt a vádlott.
— És önnek, igaz-e, az a felfogása, hogy az a gaz áruló, aki dolgozik és kenyeretszerez a családjának?

— Hát a koalíciók nem nevezték gaz-árulóknak a darabontokat?

— Ne poltízáljon, hanem védekezzék.

Most felolvassák a cikket.

Elnök: Mit akart ezzel a cikkével?

Vádlott: Tudomására hozni a tisztességeseknek, hogy . . .

— Hogy kik a tisztességtelenek? . . .

— Hogy kik árulták el ügyüket.

— Mit gondol, szabad egy munkásnak a többi munkástársát megakadályozni a munkában?

— Akkor minket a darabantoknál is rosszabbnak mondtak.

— Már megint poltízálni akar?

— Kénytelen vagyok, mert az ügyem összefügg a politikával s én ennek hatása alatt voltam.

— Az a baj, hogy nálunk mindenki poltízál és a suszter nem marad a kaptánál.

— Az elnök ur elfogult . . .

— Nem vagyok az, mert elismerem, hogy sztrájkolni szabad önöknek. De az, hogy önök mást is kényszerítsenek a sztrájkra, nem lehet megengedett dolog.

— De, kérem, minket akkor „dupla gazembereknek” tartottak, mert hisz azt állították felőlünk a lapok, hogy a darabont-kormány megvesztegette vezetőinket.

A bizonyítás végével Nagy Emil dr. súlyos büntetést kért a vádlottra, aki helyeselve társainak a sajtószabadság ellen elkövetett merényletét, negyven tisztességes munkást sértett meg a becsületében. Olyan munkásokat, akik tulajdonképp védék a sajtószabadságot azzal a cenzorokodással szemben, melyet a szedők gyakorolni próbáltak. Figyelmébe ajánlja a bíróságnak, de a vádlottnak is, hogy micsoda erkölcsi lehetetlenség az, mikor a szedőműhelyből, alulról támadják azt a sajtószabadságot,

amelyet nekünk magas helyen és a fegyveres hatalommal szemben is védenünk kell.

Pollacsek Sándor dr. védő felmentést, vagy igen enyhe ítéletet kér.

A törvényszék Greiner Simont 80 rendbeli becsületsértésért egy havi fogságra és 400 korona pénzbüntetésre ítélte, mely utóbbinak felét a *Typographia* kauciójából vonják le.

Az elítélt felebbezett.

Aradi románok — odaát.

Tüntetések a bukaresti kiránduláson.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, szeptember 22

A bukaresti kiállítás megtekintésére indult aradi és aradmegyei románok szerdán *Konstanzába*, Románia kikötő városába utaztak. A pályaudvaron Banescu polgármester fogadta őket, s tiszteletükre kivonult a jerronra a katonazenekar is.

Ovidius szobránál nagyszabású tüntetés volt. a melynél egy *Vulkán* nevű román újságíró a románok egységét, a bukovinai, erdélyi, bánáti és macedóniai románok fajiközöségét hangoztatta. A beszédre. Bocu Szevér, az aradi *Tribuna* szerkesztője válaszolt a románok nevében és Károly román királyt éltette. Azután ünnepi ebéd volt, amelyen Velics Mihály kisjenői ügyvéd és Banescu kontanzai polgármester mondtak pohárköszöntőket.

A bukaresti tartózkodás alatt az aradi románoknak nevezetes kísérőjük volt: Popovici Aurél dr., ki a nemzetiségi pöreiben kiszabott ítéletek elől külföldre menekült s a ki legutóbb *Gross Osterreich* címen röpiratot írt, amelyben Magyarország földarabolásának eszméjét vetette föl. Popovicit az aradi románok meleg ovációkban részesítették.

A romániai kirándulás néhány jellemző epizódját írja meg a bukaresti *Adeverul* című lap. *Turnszeverin*-ben a hajóról le szállva, egyenesen Traján császár szobrához vonultak, amelynek tövében *Faulician* István, odaváló tanár üdvözölte őket, amire *Pop C. István* dr. orsz. képviselő válaszolt, aki beszédében a következőket mondotta:

— A Mindenható nektek dicsőséget, nekünk pedig szenvedéseket juttatott; a mi szenvedésünk azonban jogot ad nekünk arra, hogy nagy jövőt reméljünk.

Az aradmegyei románok bukaresti bevonulójáról a többek között ezeket írja az *Adeverul*:

„Az aradiak a kultur-liga épülete elé érve, korusban énekeltek el Jancu dalát (Hora lui Jancu) a királyi palota előtt pedig fedetlen fővel énekeltek el az „Ebredj román álmaidból” román himnuszot.”

A kirándulók nagy része különben már tegnap hazaérkezett Aradra.

A napszámosok bárója.

Fechtig Armand kalandjai.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 23.

A szegény *Fechtig Armand* báró, volt aradmegyei levéltáros most Vásárhelyen járt segélyért. A bárónak a multkor a szegedi hatóság is utalványozott segélyt. Most Hódmezővásárhelyen a szegény, elzúllott báró azt panaszkolta, hogy azóta Szegeden dolgozott, mint *hajómunkás*, de a nehéz munkát nem bírta és nem kapván foglalkozást, két napig nem evett. Ezt írják róla Szegedről:

A szegedi hajómunkások között volt egy ember, a kinek a nevét azok sem tudták, akik vele dolgoztak. Szóltgatták valamiképpen, ettek vele, vagy mellette, elpipáztatták és borozgattak az esti és déli időkben, ámde az emberről vajmi keveset tudtak, csak azt a kijelentését, hogy ő valamikor nagy ur volt. Nem érdeklődtek iránta, hiszen olyan kenyérkereső társuk volt ő is, mint a többi. Hogy mi volt azelőtt, mellékes. Csak hogy becsületes munkával kereste köztük a mindennaplját. Ezen túl nem törődik a napszámosember mással. Ugy hívták egymás között, hogy „báró”. Ki is derült róla, hogy az volt, amikor még jobb napokat látott. Pár hét előtt elkerült Szegedről, nem hallottak felőle, most azonban Vásárhelyről érkezik róla az alábbi híradás.

Szokatlanul érdekes egyéniség, egy magas, szikár alak okozott tegnap délelőtt föltűnést a vásárhelyi városi székház folyosóján. Az eső idején fel s alá járt a polgármester hivatalának ajtaja előtt.

Szegényes volt az öltözkéke. Azt mondta, rögtön segélyt akar kérni *Juhász Mihály* polgármestertől. Mivel azonban nem találta, lement a városháza elé s ott a rendőrrel kezdett beszélgetni. *Pop Imre* lelkész lakását tudakolta, az eső miatt azonban várakozott.

Ott áldogált a Romániába vándorolni készülő családok, szegény emberek közt. Nem volt semmi ellentét köztük. Ez az ember báró *Fechtig Armand* volt. Az egyik rendőrtisztviselő felismerte, mert még Aradrol ismert abból a korból, mikor a báró még megyei tisztviselő volt. A rendőrtisztviselő felhívta a báróra az egyik hírlapíró figyelmét. Beszélgetést kezdtek vele.

A báró rögtön bemutatkozott, de a bárói címet elhagyta. Később pirulva erősítette meg, hogy valóban az. Szegedről érkezett Vásárhelyre munkakeresés céljából. Délután Szen-

tesre akart utazni. Szegeden hajónapszámos volt hosszabb ideig, de a nehéz munkát nem bírta, azért lépett ki szöngykámból. Nyíltan megvallotta, hogy két nap óta nem evett.

Hogy ilyen mostoha sorsra jutott, könnyelmű életét hozta fel. Állását is emiatt vesztette el. Az ál eszemérem nem engedte, hogy rokonaihoz forduljon ilyen állapotban. Inkább hánódott-vetődött nélkülözések közt.

A rendőrtisztviselő a régi ismeretség révén egy forintot adott a bárónak.

Mikor a kávék makaózik.

(Braun Gusztáv ügye.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 23.

Egy aradi vendéglős és kávék állott ma a törvényszék előtt hatóság elleni erőszakkal és tiltott szerencsejátékkal vádolva. Az illető *Braun Gusztáv*, a Fehér Kereszt szálló bérlelője, akinek már egész sereg hasonló ügye volt, amiről a rendőrség és a bíróság jegyzőkönyveivel tudnának sokat beszélni. Nemvégtelen egy detektívvél szemben követett el hatóság elleni erőszakot és csupán *Valenta Józsefnek*, az általa megtámadott rendőrközeg higgadtságának köszönheti, hogy alaposan pórul nem járt.

Az eset ismeretes. *Braun Gusztáv* pár hónappal ezelőtt a Japán-kávéházban makaózott egy társasággal. A rendőrség nosztát vette a tiltott játéknak, mire *Valenta* és *Rónai* detektíveket kiküldte a makaó-bank lefoglalására és a tiltott szerencsejáték megakadályozására. *Valenta* és *Rónai* beléptek a külön helyiségben, ahol a kártyázás folyt.

— Hagyjuk abba Gusztá, itt rendőrök vannak, — szolt az egyik játékos.

— Mit nekem a rendőrség? — felelte nagyhangon *Braun*. — Ide merészeljenek jönni, ha kedves az életük! En *Braun Gusztáv* vagyok és elcsapatom azt a rongyos detektívet, aki az én bankomhoz mer nyúlni!

Valenta detektív nyugodtan odalépett az asztalhoz:

— A törvény nevében lefoglalom a pénzt! — szolt a titkos rendőr és a bankjegyeket elvitte az asztalról.

A kártyázók, *Braun Gusztáv* kivételével, valamennyien meggyugodtak ebben a jogos tényben. *Braun Gusztáv* felugrott és leírhatatlan szavakkal szidalmazta a kötelességét teljesítő titkosrendőrt, akinek végül fejéhez vágta:

— Kipofozlak innen! Kidobatlak a rendőrségtől! En *Braun Gusztáv* vagyok!

De még ezzel sem elégedett meg, hanem *Valenta* kezéből hirtelenül kiragadta a lefoglalt pénz egy részét. Ezt olyan gyors mozdulattal követte el, hogy a meglepett detektív nem is védekezhett.

Braun pedig tovább folytatta szidalmait és fenyegetőzéseit, majd pedig széket emelt és azt *Valenta* fejéhez akarta vágni. A detektív ekkor már elvesztvén türelmét, kirántotta revolverét, hogy szükség esetén azzal védekezzék. Ennek meg is volt a hatása. *Braun Gusztáv* hirtelen elajzott a már felemelt széket, a detektívek pedig eltávoztak.

A rendőrségen jegyzőkönyvet vettek fel az esetről és *Valenta* detektív hatóság elleni erőszak miatt megtette *Braun* ellen a feljelentést.

Ebben az ügyben, többszöri halasztás után, augusztus 2-ára is ki volt már tűzve a főtárgyalás, *Braun* azonban akkor beteget jelentett és nem jelent meg a törvényszék előtt.

A *Bittó József* elnöklése alatt lefolyt mai tárgyaláson sem nyert még az ügy befejezést mert a vádhatóság képviselője: *Kovács József*

kir. ügyész időközben — ugyanebből az ügyből kifolyólag — a Japán-kávéház bérlelője *Szűcs Mór* kávék ellen is vádat emelt és a két ügy egyesítése végett a mai tárgyalás elhalasztását kérte.

A törvényszék az ügyész előterjesztésének helyt is adott és a tárgyalást ismét elhalasztván, elrendelte a két ügy egyesítését. A legközelebbi tárgyalás *Braun Gusztáv* ügyében a jövő hónapban lesz.

SPORT.

+ Vívótanfolyam a liceumban. Az *Aradi Tornaegyesület* kebelében fennálló vívőkör ez idén is rendszeresen működik s a liceum tornacsarnokában hetenként háromszor: kedden, csütörtökön és szombaton este 6—8 óráig tartja vívóóráit. Az egyesület elnöksége ezúton is felhívja a vívósport barátainak figyelmét a tornaegyesület vívőkörére, mely október 1-től 7 hónapra terjedő vívó-tanfolyamot nyit. Jelentkezni lehet a felvétele a liceumi tornacsarnokban mindennap este 6—8 óráig.

A kiegyezés akadályai

Vámszövetség helyett vámszerződés.

Az előkészítő tanácskozások.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 23.

Minden jel arra vall, hogy a kiegyezési tárgyalások kedvező fordulatot vettek. A két kormány megbízottai három napig tárgyaltak, s ha a megegyezés lehetősége nem volna meg, bizonyos, hogy az osztrákok igyekeztek volna megszakítani a tárgyalásokat. Ez azonban nem történt meg. A magyar megbízottak, három napi tárgyalás után, pénteken visszatértek Budapestre és jelentést tettek a kormánynak, a mely hozzájárult ahhoz, hogy a tárgyalásokat tovább folytassa a bizottság. Az osztrák kormány szintén így határozott s így most az osztrák megbízottak vasárnap este Budapestre érkeznek és hétfőn újra kezdetüket veszik a kiegyezési tárgyalások.

A kormányköröket a kiegyezés kérdése mellett élénken foglalkoztatja a képviselőház munkarendjének kérdése is.

Mai távirataink a következők:

A vámszerződés.

A kiegyezési tárgyalások előkészítésére kiküldött bizottságok eddigi működéséből arra lehet következtetni, hogy a gazdasági kiegyezési ügye kedvező fordulatot vett. Az osztrák kormány nyilván belátta, hogy szó sem lehet arról, hogy a kiegyezést vámszövetségi alapon ujtsák meg, beleegyezett tehát abba, hogy vámszerződési alapon jöjjen létre a megállapodás.

A fogyasztási adók.

Beavatott forrásból jelentik, hogy bármily kedvezőnek is lássák a kiegyezés dolga, az optimizmus még igen korai, mert ha sok kérdést el is intéznek, igen nagy nehézségeket fog okozni a fogyasztási adók kérdése. Kiegyezés csak akkor lesz, ha ebben a kérdésben sikerül létrehozni megállapodást. Különben megmaradnak a reciprocitás alapján.

A magyar kormány követeli a szerződési formán kívül a fogyasztási adók elkülönítését, a készpénz-fizetés megkezdését, a régi közös államadósság magyar részének konvertálását. Az osztrák kormány köve-

teli a vámbevételek elkülönítését s a vámterületnek, ha nem is jogi, de valóságos egységét biztosítani akarja — nevezetesen meg akarja szüntetni azokat a rendelkezéseket és megállapodásokat, a melyek a két államot a forgalom egyes ágaiban egymástól elkülönítik. Például a cukor-díjpótlék csupán nevében különbözik a magyar cukor-vámtól s az erre vonatkozó megállapodás, ha formailag nem is, de a valóságban vámvonalat hozott létre Magyarország és Ausztria között. Ennek a megszüntetését is kívánja az osztrák kormány — azaz a vámterületi közösséget a valóságban még tökéletesebbé, szinte ideálissá akarja tenni akkor, a mikor a magyar vámterület teljes jogi különállását formális nemzetközi szerződés kötésével elismeri.

A munkásbiztosítás és a szabadhajózás.

Illetékes forrásból jelentik, hogy *Kosuth* Ferenc kereskedelmi miniszter a képviselőház első ülésén több javaslattal együtt betérjeszti a munkásbiztosításról és a szabad hajózásról szóló törvényjavaslatot is. A képviselőház előbb ezekkel a javaslatokkal foglalkozik s csak azután kezdi meg az 1907. évi költségvetés tárgyalását.

A zálogházak sikkasztója.

(A turti áldozata.)

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesítése. —

Arad, szeptember 23.

Hogy mennyire igazuk van azoknak, akik a lóversenyeken dühöngő játékszenvedély ellen különösen az utóbbi időben kikeltek, arra elszomorító példát nyújt az alábbi eset is. *Balázs* Sándor dr.-ról, a budapesti központi állami zálogházak pénztárosáról van szó, akinek egész jövőjét tönkretette a játékszenvedély. Minthogy a játékhöz elegendő pénze nem volt, a hivatalos pénzhez nyult. Jó ideig sikerült leplezni üzelmét, de rájöttek a sikkasztásra és a büns fiatalembert ma a vizsgálóbíró letartóztatta. Az esetről az alábbi távirati tudósításunk számol be:

Balázs Sándor dr.-t, a központi állami zálogházak pénztárosát ma sikkasztás miatt letartóztatták. *Balázs* dr. barátja egy ízben kicsalták a lóversenyre. Eleinte bátoriatanul, minden szakismeret nélkül játszott, az első napon mindamellett kétszáz koronát nyert. Ez volt a veszte. Látván, hogy itt könnyen lehet pénzhez jutni, nekibátorodott és másnap megint ki ment a lóversenyre, csak hogy ekkor már nem volt olyan szerencsés; mert nemcsak az előző napi nyereségét veszítette el, hanem saját pénzét is. A következő napon már a zálogház pénztárából sikkasztott pénzen játszott. Hogy a hiányt a főpénztáros észre ne vegye, a beváltott kisebb összegű zálogjegyek közé nagyobb összegű hamisított zálogjegyeket csempészett be.

Egy darabig ügyesen leplezte sikkasztásait, a múlt év nyarán azonban kiderült a hiány. Megvizsgálták a pénztárt és kiderült, hogy *Balázs* dr. rövid időközönként 4476 koronát sikkasztott el.

Az igazgatóság nyomban fegyelmet indított *Balázs* dr. ellen, akit hivatalvesztésre ítéltek, az íratokat pedig áttette a rendőrséghez, ahonnan azok az ügyészséghez kerültek. Az ügyészség tegnap készült el a vádirattal és a vizsgálóbíró ma délelőtt tíz órára beidézte *Balázs* Sándor dr.-t és tudtára adta, hogy le van tartóztatva.

Balázs a letartóztatás ellen felfolyamodással élt, amit hétfőn fog tárgyalni a vádtanács.

Arad virilistái.

(A névjegyzék köszönetlén.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, szeptember 23.

Aradváros állandó igazoló-választmánya ma *Robitzek* Ágoston dr. elnöklésével ülést tartott, amelynek tárgya az 1907. évi virilisták névjegyzékének megállapítása volt. Az igazoló-választmány ma még nem tárgyalta érdemileg a névjegyzéket, amelyet *Institoris* Kálmán polgármester a választmány elé terjesztett, csupán tudomásul vette hogy a névjegyzék ellen eddig tizenhét fellezáróklás érkezett be és egyben kimondta, hogy az észrevetetelezésnek még három napig helye van: e hó 25-én, 26-án és 27-én.

Mindhárom napon ülést tart az igazoló-választmány és ekkor dönti el véglegesen, hogy az adó alapján kik foglalhatnak helyet a jövő évi virilisták között és kiknek van igényük az adójuk kétszeres beszámítására?

Az igazoló választmány egyúttal megbízta *Robitzek* Ágoston dr. elnököt, hogy erről hirdetményt bocsásson ki. A hirdetmény így hangzik:

Közhírré tétetik, hogy Arad sz. kir. város igazoló-választmánya a törvényhatósági bizottságban 1907. évben szavazattal bíró legelőbb adótfizetők névjegyzékének összeállítására céljából f. évi szeptember hó 25, 26 és 27-én délután 3—5 óráig a városháza tanácstermében ülést tart.

Felhívtnak mindazok, akik az adó kétszeres beszámításának az 1886. évi XXI. t.-c. 26. §-ában biztosított kedvezményét igénybe venni kívánják, vagy ezen törvény alapján bármiféle jogukat érvényesíteni óhejtják, ebből szándékukat az igazoló-választmány előtt az ülések tartama alatt írásban vagy szóval bejelentésük.

Arad sz. kir. város igazoló-választmányának 1906. évi szeptember hó 22-én tartott üléséből.

Robitzek Ágoston,
elnök.

A névjegyzék végleges összeállítását után az igazoló-választmány áttesszi a lajstromot *Institoris* Kálmán polgármesterhez, aki a hiteles névjegyzék egy példányát felterjeszti a belügy-miniszterhez.

MULATSÁGOK.

(=) Az aradi órák és aranyművesek mulatsága. Pompásan sikerült, tánccal egybekötött műkedvelői előadást rendezett vasárnap a városi illeti nagyvendéglőben az aradi órák és aranyművesek szakegylete. Előadásra került *Füredy* Józsefnek „A kis fruska” című bohózata, amelynek címszerepét *Kassierer* Irma, az Országos Színészegyesület legutóbbi vizsgáján feltűnt új csillag játszotta nagy tetszés mellett. Szép csokrot is kapott. Nagyon jó volt *Szeless* Károly egy bohóc szerepében. Kitűntek még *Székes* Pál, *Záray* Ilonka, *Kelemen* Béla, *Neu* Vilmos és *Bajay* Zoltán. A sikerült előadást tánc követte. Jelen voltak:

Asszonyok: Baumann Rudolfiné, Losonczy Lajosné, Papp Istvánné, Gábor Lajosné, Geller I.-né, Dick N.-né, Kun Józsefné, Kovács Lajosné, Vogel Ignácné, Ifj. Schwellengraber Istvánné, Czompó Ferencné, özv. Ötvös Mórné, özv. Osgyán Jánosné, Erdélyi Imréné, Magyar Béláné, May Györgyné, Kerek N. né, Lehman N.-né, özv. Nagy Istvánné, Bockné, Martin Péterné, Puskás Péterné, Németh Sándorné, Váradi Jánosné, özv. Tozony Ferenccé, Tozony Mátyásné, Szeless Pálné, Pajerné, Bodor Béláné, Ehleiter Jánosné, Kassierer né, özv. Papp Gáborné, Záray Károlyné, Deutsch Imréné.

Leányok: Ehleiter nőv., Kaiser Terike, Domokos Mariska, Kallós Margit, Szilvássy Mariska, Papp Aranka, Frenner Katica, Bayer Rózsika, Dick nővérek, Kohn nővérek, Schwarcz Margit, Vogel Ma-

riska, Ötvös Verona, Osgyáni Margit, Erdélyi Irénke, Korek Mariska, Rébmann Mariska, Nagy Terike, Bock nővérek, Martin Éva, Redermacher nővérek, Stefan nővérek. Nue Ilonka, Gábor Aranka, Záray Ilonka, Biró Juliska, Kassierer Irmus, Tozony nővérek, Murka Vilma, Krein Erzsike, Sirman Mariska, Redál Ruzsi, Fogar Szerén, Frank Anna, Wilák Hermin, Farkas Mariska, Borsédi Emma, Fazekas Jolán, Papp Mariska, Dozsafi Jolán, Hammer Ilonka, Kőszegi Margit, Reinhart Erzsike, Policzter Aranka, Boda Jolán, Kevács Eszike, Fauh Margit, Kertész Emma, Deutch Irénke.

(=) Köszönetnyilvánítás. Az aradi ág evang. egyház által az új templom felszentelése a kalmából rendezett táncmulatságon felülfizettek a következők: *Institoris* István, Kneffel Lajos, Csécsi Imre, Szokopp Ottó 10—10 kor. Nikodém János, Riemer János 6—6 kor. Pohl Károly, Hehs Vilmos, Fejér Gyuláné, Albrecht Agostonné, Almási Tóbiás 5—5 kor., Schaffer Richárd 10 kor., Zubor Andor, Dürr Kocsárd 5—5 kor., Scholz Róbert, Mikulay Lajos, Scherhag Ernő, Schulhoff Károlyné, özv. Neumann Károlyné 4—4 kor., Kloss Gusztáv 2 kor., Beck Aladár, Lautner Mátyás 1—1 kor., Erdős Pál 4 kor., Morgenstern Gyula 10 kor., összesen 135 korna. A felülfizelőknek az egyház nevében ezúton is köszönetét fejezi ki: *Fejér* Gyula gondnok.

Román parasztpárt.

Egy aradi román politikus nyilatkozata.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, szeptember 23.

A fővárosi lapok újabb román szervezkedésről adnak hírt. E szerint a románok *parasztpártot* alakítanak. A belügy-miniszter már jóváhagyta az alapszabályokat és szeptember hó 30-án lesz az alakuló-gyűlés Temesvárott. A mozgalom élén *Bureau* Döme nyomdász, *Osvada* László hírlapíró és *Ponta* Péter szociálista állanak. A 30-iki nagygyűlés érdekében országos agitáció indult s a vezetők most mindent elkövetnek, hogy a 30-iki gyűlésen az ország minden románlakta vidékéről legyenek képviselők.

A román *parasztpárt* tervére vonatkozólag egy munkatársunk ma beszélgetést folytatott az aradi román politikusok egyikével, a ki a következő érdekes nyilatkozatokat tette az új szervezkedésről:

— Mi, aradi románok az ugynevezett *parasztpárt* szervezéséről mit se hallottunk, s allg hisszük, hogy képviselőink annak tervében érdekelve lennének, különben említést tettek volna arról nekünk. *Bureau* a Budapesten megjelenő *Poporul Roman* című krajcáros lap szerkesztője és kiadója; lehet, hogy lapja részére akar újabb kört biztosítani ezzel a párt-szervezéssel. *Ponta* Péter valamikor Aradon volt cipész; előbb a nemzetközi szociálistákhoz, azután az újjászervezettekhez szegődött. Mindakét párt arra használta föl, hogy a románok között agitáljon. Ugy látszik, most *Bureau* használja föl az ő képességeit. A harmadikat *Osvadát*, nem ismerem.

Nem tudom, mi lehet a *parasztpártnak* programja. Mint külön nemzetiségi pártnak annál kevésbé lehet létjoga, mert ép a román nemzetiségi párt legutóbb, az aktivitás kimondásakor, olyan szociális és gazdasági követelésekkel bővítette ki programját, hogy az, e pontok tekintetében, csaknem a szociálisták programjával azonos. A nemzetiségi párt politikai programját demokratikusabb alapra nem lehet helyezni. Ha pedig román szociálista pártról lenne szó, akkor ezt a vállás és az állam kérdésében ép oly nagy úr választja el a nemzetiségi párttól, mint ma a szociáldemokratáktól. Ha ilyen lenne, akkor nem hiszem, hogy több hívet tudna szerezni, mint a mennyit a szociál-

demokraták a románok között eddig szerezhettek. A „román parasztpárt” szervezésének azért nincs jogcíme, mert a román képviselők mind túlnyomóan paraszt választók bizalmából vannak a parlamentben; városi mandátuma egyiknek sincs és választóiknak igen kis részét képezi a román intelligencia; nem lehet tehát arról szó, hogy a román parasztok másféle képviselést kívánnának a mai nap.

A nemzetiségi párt, amint az tudvalevő, az általános választói jog érdekében a *szociális tábbal bizonyos fegyverbarátságban* él. Ez azonban nem lehet ok arra — a mennyiben a parasztpárt bizonyos szocializtikus izű szervezkedést jelentene, — hogy a saját hívei között is a szocialistákat szaporítsa, a kiknek programja végeredményben elűt a magi programjától.

Angolok a parlamentben.

Az Eighth-klub Budapesten.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 22.

Az angol vendégek a mai napot a főváros megtekintésére szentelték. Reggel, több csoportra osztozva, bejárták a várost. Délután tízenegy órakor a budai várban találkoztak, ahol *Olaré* budapesti angol konzul várakozott rájuk. Itt megtekintették a várkertet, a Halászbástyát, a Szent István-szobrot és a Mátyás-templomot.

Az angol urak hölgyekkel kevéssel tízenkét óra után az országházat látogatták meg. A vendégeket itt *Darabgyi* Ignác földművelési miniszter, *Náray* Lajos, a Ház alelnöke, *Günther* Antal államtitkár, *Dessoffy* Arisztid ház-nagyi titkár, *Andor* Gyula elnöki tanácsos és igen sok képviselő fogadta. A vendégeket *Náray* Lajos üdvözlötte néhány meleg szóval, mire *Michlém* angol képviselő, londoni ügyvéd válaszolt.

Előbb a képviselőház üléstermét, azután a társalgót, majd a kupolatermet és az étkezőt tekintették meg. Innen az erkélyre mentek, ahol a szép kilátásban gyönyörködtek. Azután átmentek a főrendiházba.

A vendégek elragadtatással szemléltek a gyönyörű palotát. Egyik másik angol képviselő túlságosan pompásnak mondotta a parlamentet s különösen az aranyozást sokalta.

— Kér, hogy olyan sok az arany; különben gyönyörű és meglepően szép itt minden — mondotta az egyik vendég. — Bizonyossá válik itt, hogy a magyar valóban parlamenti nemzet.

Az angolok tiszteletére a kormány ma este díszebédet adott az Országos Kaszinóban, amelyen *Kossuth* Ferencen és *Polányi* Gézáon kívül, akik tudvalevőleg betegek, a kormány valamennyi tagja megjelent. A lakomán számos felkészítő hangzott el, a két uralkodóra és a kölcsönös barátságra.

HIREK.

... végtelen nyomor és szenvedés ...

Arad, szeptember 22.

Azoknak, akik politikával foglalkoznak, egy dologról le kell szokni: arról, hogy bármi fölött is csodálkozzanak. Ha ezt nem teszik, minden percben össze kell csapni a kezüket és vén asszonyok módjára sopánkodniok: *Welche Wendung!* ...

Igen, mily változás: szeptember 23-ától — szeptember 23-áig. A dátum nem eléggé beszédes, hogy a jelentősége

az olvasónak nyomban eszébe jusson. A politikai válságnak annyi nevezetes időpontja volt, hogy lassan-lassan összekeverődnek, elmosódnak az ember fejében. November 18 ... december 13 ... január 26 ... szeptember 15 ... szeptember 23 ... az ember előbb-utóbb elfelejti, hogy melyik miről híres. Mindegyik történelmi nap volt, de azután jött utána, amelyik még történelmibb volt.

Szeptember 23-ika még a leginkább emlékeztetések közül való. A kellemetlen emlékektől az ember igyekszik leghamarább szabadulni, de azért annál tovább tapának hozzá. Szeptember 23-ika pedig kinos, az ország szívére lidércsüherrel nehezede eseménynek volt a dátuma.

Akkor történt ugyanis, hogy a király a koalíció öt vezérét fölhívatta a Burgba. Fölolvasta nekik egy papírlapról azokat a föltételeket, a melyek mellett a békekötésre hajlandó volt. Azután figyelmeztette őket a „végtelen nyomor és szenvedésre”, a mely a nemzetre vár, ha az eddigi politikát folytatja. Végül tudatta a vezérférfiakkal, hogy e pontok alapján tárgyalhatnak Goluchovszkival, mint az ő megbízottjával. Ezzel a király összezsapta sarkantyuját és az *audiendum verbum* véget ért ...

És egy mulva? Az öt politikus közül, a kikkel ez a kellemetlenség a Burgban megesett, négyen: *Kossuth*, *Apponyi*, *Andrássy* és *Zichy* a kormány tagjai, a király által ki-nevezett miniszterek. Az ötödik — *Bánffy* is csak egy elhamarkodott nyílt levélnek köszönheti, hogy nem az. Az a bizonyos „nyomor és szenvedés” elég nagy volt, de végtelennek mégse lehetett mondani. A legvégét most érzik a harmadéves katonák, a kiket az exlex-állapot okozta zavarok miatt csak decemberben szabadságnak. És egy esztendővel a katonas és kemény válasz után a korona olyan engedményre volt hajlandó, a mit nemcsak akkor, de azelőtt is hihetetlennek tartottak volna: hozzájárult ahhoz, hogy a honvédelmi miniszter, a közös hadsereg tábornokainak jelenlétében, a negyvennyolcas honvédek szobrát megkoszorozza.

Jó az ilyen dátumok évfordulóit számon tartani. Nemcsak azért, hogy az azóta történt változások tétőngő mélységén elmerengjünk, hanem hogy azok jelentősége megmaradjon. Szeptember 23-án megváltozhatatlannak, sötétnek látszott a helyzet, a melynek perspektívájában az évekre kinyúló abszolutizmus ijesztett. A király következetes maradt — és egy esztendő mulva a legalkotmányosabb mederben, egészen más vizeken evez az ország hajója. S ha a nemzet életében még valaha ismétlődnek szeptember 23-ika, — nem lehet annak olyan megfélemlítő ereje, hogy a nemz tet önbizalmától, az igazába vetett sziklaszilárd hitől megfossza.

— **Kossuth betegsége.** Budapest-ről táviratozzák: *Kossuth* Ferenc kereskedelmi minisztert régi csufos betegsége ma ismét *ágyba döntötte*. Orvosai véleménye szerint néhány napig ágyban kell maradnia és ezalatt az idő alatt sem küldött-ségeket sem kérvényezőket nem fogadhat.

— Az aradi szentszék ülése. Az aradi görög keleti román szentszék a napokban, *Papp* I. János püspök elnöklésével teljes ülést tartott, amelyen a *Gurbán* Konstantin elhunytával megüresedett borosjenői esperesi szék betöltésével foglalkoztak. Az esperességre a következők pályáznak: *Giorgia* János buttyini esperes, *Mihailin* Virgil ószentannai, *Popovics* Sándor b-kécsabai és *Kornya* Simon batonyai plébános. A szentszék választási biztosaul *Csorogár* Román papnevelő igazgatót küldte ki.

— Ebéd *Kossuth* Lajos Tivadar tiszteletére. Budapest-ről jelentik: Hátán *Kossuth* Ferenc és *Polányi* Géza miniszterek *Kossuth* Lajos Tivadar tiszteletére ebédet adnak, melyre a függetlenségi párt tagjai is hivatalosak lesznek.

— A nagyváradi tábla új elnöke. Nagyváradról jelentik: Jó forrásból értesülünk, hogy a nagyváradi kir. tábla megüresedett elnöki székének betöltése már elintéztet nyert és a legutóbbi minisztertanácson is keresztül ment. Forrásunk szerint a tábla elnökevé *Szentkereszthy* Zsigmond báró kuriai bírót nevezték ki s az erről szóló írást a hivatalos lap legközelebb közleni is fogja. *Szentkereszthy* Zsigmond báró huzamosabb ideig törvényszéki elnök volt Kolozsvárt. Neve akkor vált emlegetté, amikor 1894-ben a híres memorandum-pör végtárgyalását vezette. Már ott is kuriai bírói ranggal működött és oly elismerést szerzett magának kiváló képességeivel, hogy midőn két évvel ezelőtt *Ritók* Zsigmond, a nagyváradi kir. tábla néhai elnöke betegeskedni kezdett, akkor is szóba jött, hogy utódja *Szentkereszthy* báró lesz. Lányi Bertalan azonban meglepetésszerűleg *Sáve* Kálmánt nevezte ki tábla-elnöknek, akit most követni fog *Szentkereszthy* a magas méltóságban.

— A szabadelvű pártból — társadalmi kör. Fővárosi tudósítónk sürgönyzi: A legutóbbi választások után az országos szabadelvű párt intéző-bizottsága tudvalevőleg elhatározta, hogy a pártkört feloszlatja. Ez meg is történt, de a likvidáció még nem fejeződött be. Tekintettel arra, hogy a téli szezon beálltával a szabadelvű párt volt tagjai igen nagy számban tartózkodnak a fővárosban, a párt volt intéző-bizottsága, amely annak idején, az utolsó közgyűlés határozata értelmében azt a megbízást kapta, hogy új alapszabályokkal, minden politikai kizárásával egy új, társadalmi alapon álló kör alakítson, elhatározta, hogy a kör minél előbb megalakítja. E célból ma délután az intéző bizottság gyűlést tartott, amelyen *Lukács* László és *Haronyi* Károly volt miniszterek, *Kautz* Gyula, *Falk* Miksa és *Heltai* Ferenc vettek részt. Elhatározták, hogy a likvidációt minél előbb befejezik, megszüntetik az új alapszabályok jóváhagyását és az új kör alakuló gyűlést október hó 11-ikén tartják meg.

— Vizsgálat az erdőpanama dolgában. Mint fővárosi tudósítónk jelenti, a lapok cikkeinek és *Lengyel* Zoltán folytonos izgatásának mégis meg lesz az üdvös eredménye: vizsgálat alá kerül *Grosdelék* nagy panamája. A függetlenségi pártban ugyan is mozgalom indult meg, melynek az a célja, hogy a megayıló őszi ülésszakban

az erdélyi erdőpanamák dolgában *parlament* vizsgáló-bizottságot küldjenek ki. Az akcióról tudomást szereztek a kormány tagjai is, akik az indítványhoz megígérték a hozzájárulásukat.

— A besugár. Ugy látszik, Apponyi Albert gróf igazán elismeréseméltó komolysággal fogja fel a liberalizmus jelszavát, melyet eddigelé nagyon is szabadosan kezeltek a minisztériumokban s különösen a kultuszminisztériumban. Egy este ma olyan esetről ad hírt, amely egy alapján hibás és erkölcstelen rendszer: a *besugár* rendszerének halálát jelenti. Az *újpesti* állami elemi iskola tanítói ugyanis a múlt napokban a tanítói szobában vallási kérdésekről vitakoztak. Szóba kerültek *Renan* tanai is és ezeknek kapcsán a vita hevében az egyik tanító ilyenféle kijelentést tett:

— Tisztán kell látni. Hiszen *Szűz Mária*-ról is a bibliától igen eltérő adatokat ír meg *Renan*.

A tanító el is mondta, mit tanít *Renan*, amire egy tanító és egy tanítónő feljelentést tettek ellene a kultuszminiszternél vallássértő nyilatkozat miatt. Apponyi megindította a vizsgálatot, amelynek eredménye az volt, hogy a feljelentést megtett két tanítót át helyezte vidékre, *Renan* kérelmét tanítványát pedig felmentette a vád alól. A miniszter leiratában kifejtette, hogy a denuciálás olyan csunya bűn, melyet a gyermekek nevelésére hivatottaknál eléggé szigorúan meg sem lehet torolni, a feljelentett tanítót pedig azért menti fel, mert tudományos vitakozásért még akkor sem lehet valakit elítélni, ha az álláspontja nem fedi a vallás tanait.

— Istenítisztelet az evang. templomban. Múltán az ág. h. ev. új templom fel van már szentelve, vasárnap, a hó 28. tól kezdve, az istenítiszteletek délelőtt 10 órakor, délután pedig fél 8 órakor veszik kezdetüket. Minthogy pedig a felszentelési ünnepen sokan nem vehették fel az Uracsorát, az az elmaradtak részére a hó 28. án fog kiszolgáltatni.

— Ünnepeit rendőrtisztviselők. Budapest-ről táviratozzák: *Béreci* Béla főgyilkosságának különös és jellemző epilógusa játszódott ma le a fővárosi rendőrségen. A kedden öngyilkossá lett rendőrtanácsos a belügyminiszterhez intézett levelében, tudvalevőleg súlyos vádakkal illette *Boda Dezső* dr. főkapitányt, *Pekár* Ferenc dr. helyettes főkapitányt és *Miskolczy* László rendőrkapitányt. A rendőrség tisztikarában nagy megütközést keltett, az elfogult vádaskodás és ma *Markovics* Imre rendőrtanácsos kezdeményezésére a tisztikar nagy óvációt rendezett két kartársuk tiszteltetére. Testületileg összegyűltek a díszteremben és küldöttség útján kérték föl *Boda Dezső* dr. főkapitányt és a két érdekelt tisztviselőt a megjel népre. A testület szónoka *Lissner* Gusztáv rendőrtanácsos volt, aki rendkívül meleg szavakkal üdvözölte a főkapitányt és megvádolt kartársait. Az ünnepelt *Boda Dezső* dr. főkapitány köszöntö meg a kartársak nevében is.

— Eljegyzés. Cselkőlehotai *Cselkő* Margit kisasszonyt, *Cselkő* Árpád mácsai uradalmi tisztartó bájos és kedves leányát eljegyezte bíbeli *Lipcsy* Péter dr. orri kir. közjegyző.

— Magyar újságíró millióss menyasszonya. Fővárosi újságírói körökben érdekes házassági hírről süttognak napok óta. A hír szerint egyik napilap munkatársa, aki sokoldalú zurnalisztika a tevékenysége mellett, leginkább a politikai-publicistika terén szeret debutálni, legköze-

lebb örök bűséget esküszik egy külföldi származásu, de magyarrá lett milliomas vállalkozó leányának. Az ifjú jegyespár nevét még nem árulja el a fáma, mely pedig — mikor is nem tette? — már kötetre valókat tud róla. Azt is beszéli többek között, hogy a boldog férj legelső dolga lesz annak idején, hogy egy nagy lapot alapítson.

— A spanyol király merénylete. *Madridi* távirat jelenti: A *Heraldo* jelentése szerint a május 31-iki merénylet részesei ellen indított per tárgyalása holnap kezdődik az itteni esküdszék előtt. Az államügyész *Ferrend* halálraítélését és *Nackens*-nek kilenc évi fogházra való ítéletét fogja indítványozni.

— A Hegyaljai motoros kalauzal. Érdekes egyenruhás alakok tűntek föl néhány nap előtt az u. c. A uniformisuk csaknem teljesen megegyezik a budapesti villamos-kalauzok egyenruhájával. Kávébarna ruha, kék hajtókával a bluzon, ezüst zsinórzás, lapos sálka: ebből áll az uniformis. Azaz, hogy nem egészen, mert a hajtókát és a sapkát egy-egy s árnyaskerek díszíti. Eleinte nézegette őket a publikum, hogy vajjon, kik ők és merre van hazájuk, de csakhamar kitűnt, hogy a rejtélyes emberek a meginduló *Hegyaljai motoros vasút* kalauzal, a kik ezútszerint iskolába járnak *Brassoványi* Józsefhez, a motoros-vasút forgalmi főnökéhez, aki a vonatjelzések titkába avatja be őket.

— Az aradi sorozások. A hivatalos lap közölte a honvédelmi miniszter körlevelét az 1906. évi katonakötelezettek besorozása ügyében. A sorozás október 10. és november 30. között tart s a besorozottak december 31-én fognak bevonulni. A miniszteri rendelet némi részben módosítja a sorozási eljárást, mert elrendeli, hogy az egy nagyközségből való katona kötelezettek egy-szerre sorozzák be, a kis községekből valókat pedig körjegyzőségeinkint vizsgálja meg a sorozó bizottság. Újtás az is, hogy az egyévi önkéntesje ö. t. külön csoportban s ahol csak lehetséges, a többi katona kötelesektől elkülönítve vizsgálándók meg. — Aradon a sorozás november 5-étől 8-ig lesz. A várost a sorozáson *Institoris* Kálmán polgármester, *Nagy* Ottó katonaiügyi tanácsos és *Tisch* Mór dr. tb. főorvos fogják képviselni.

— A kubai felkelés. Havannából sürgönyzik: A kubai felkelés ügye kritikus ponthoz ért. *Taft* hadügyi államtitkár a nehézségeket Amerika hathatós intervenciója nélkül nem fogja elharithatni. Az itt vesztelő hat amerikai hadihajó, melyek között két csatahajó is van, szokatlan harcias jellegűt kölcsönöznek a kikötőnek. Intervenció esetén az Egyesült Államok a koncentráció politikáját üznék, de nem engednék meg oly borzalmak megtörténését, a milyenek *Weyler* tábornok hasonló irányu politikáját követék. *Funston* tábornok utban van Havanna felé. A felkelők pusztításai következtében a dohány és cukorrépatermés elpusztult, a mi óriási károkat jelent.

— Színigazgatóból — vendéglős. A budapesti *Vigadó*ra, amelynek legutoljára *Pohl* Károly, egy aradi szőlőda egykori tulajdonosa volt a bérleje, több rendbeli árverés után *Evva* Lajos, a Népszínház volt igazgatója tett ajánlatot. Evi bér fejében 38.000 koronát ígért, a

bérletet tizenöt évre kívánta és kötelezte magát, hogy 30.000 korona összegig investiciót végeztet. A főváros tanácsa ma akként határozott, hogy a bérletet 10 évre *Evvának* adja.

— Kinevezések. A közoktatásügyi miniszter a világiosi állami népiskolánál újonnan szervezett két tanítói állomásra *Mangy* Árpád és *Wieszbacher* József okleveles tanítókat nevezte ki.

— Csaba a földmunkásokért. A Magyarországi Földmunkások Országos Szövetsége átiratot intézett az összes magyar község előljáróságához: hajlandó volna-e a község a tulajdonában lévő földet a földmunkások-egylet tagjainak bérbeadni, akik szövetkezi alapon gazdálkodnának és érük az országos szövetség szavatosságát vállalna. Erre a átiratra Csaba község a következő érdekes választ küldte:

Békéscsaba községének 433 kishold szántóföldje van s a folyó év augusztus hó elején újból kiadatott haszonbérbe. A 433 hold szántóföld összesen 93 kisgazdának és földművelőnek átlag 5 kisholdas parcellákban van haszonbérbe kiadva s így a megkeresés intencióinak megfelelően van a haszonbérbeadás foganatosítva. A jelzett szántóföldön mindentéle, a hazánkban, illetve az Alföldön termelni szokott termények termelhetők. A föld a község központjától mintegy 3—4 km.-re esik. A szokásos idő 6 év, illetve ennyi időre adatik haszonbérbe a föld. A megkeresésben lefektetett elveknek teljesen megfelelő eszmét vetett fel *Kolozsváry* Odón műszaki tanácsos. Van ugyanis a községnek 179 kataszteri holdon öntözött rétje, ezen területet gondolja átiratában a műszaki tanácsos haszonbérbe adni kisembereknek, felerészben pedig takarmánytermesztés céljából. Maga az öntözött rét bármikor öntözhető és így ez előnyösebb és a mi klimatikus viszonyainkat véve, sokkal biztosabb is. A felvetett eszme azonban hosszabb tárgyalást és a viszonyok pontos mérlegelését megköveteli s lehetséges, hogy ezek befejezése után kisérlet lesz téve egyelőre 8 holdon.

Kelt Békéscsabán, 1906. szeptember 18. *Achim* Tamás bíró, *Maros* György jegyző.

A válaszból kitűnik, hogy a jövőben igenis szó lehet arról, hogy az öntözött réten a munkások szövetkezése útján nagy kerüli gazdálkodást honosítsanak meg. Ha beválik a kísérlet, úgy Csaba község uttörő lehet a kizárólagos szem-termelés megszüntetésében és a helyes szociálpolitikában.

— Szerencsétlenség egy hajógyárban. *Fiuméből* táviratozzák: A fiumei *Danubius* hajógyár telepén ma délután nagy szerencsétlenség történt. Egy épület husz méter magas állványáról nyolc munkás lezuhant, oly szerencsétlenül, hogy ötöt közülük súlyos sérülésekkel kórházba kellett szállítani. Az öt megsérült munkás közül háromnak állapota olyan súlyos, hogy aligha érik meg a reggelt.

— Próbavágás. A gazdaságaság folytán a tanács tudvalevőleg elhatározta, hogy még ezen a héten próbavágást eszközöl és megbizta a gazdasági székot, hogy a hetivásáron vegyen három darab marhat. A próbavágás azonban ezen a héten elmaradt, állítólag azért, mert a gazdasági szék nem tudott megfelelő árban marhákat venni. Ha a jövő héten a vétel sikerülni fog, úgy a próbavágást a jövő szombaton tartják meg.

NIGA JÁNOS

műépítész irodája

ARAD, JÓZSEF FŐHERCEG-UT 1. SZ.

(a városházzal szemben.)

Befogad a magas építés körébe tartozó és mindennemű

irodai munkálatot,

um. tervek, tervezetek, költségjegyzékek elkészítését, művezetés, elszámolás, felülvizsgálat végzését.

Építészeti és mérnöki ügyekben felvilágosítással szolgál.

Vázlatterveket

díjmentesen küld.

Kölcsey - egyesület
Aradon

— A Lifka féle elektro-bioskop, amely közel egy hónap óta működik már Aradon, még mindig a közönség élénk érdeklődése miatt mutatja be érdekes képeket. A bioskop, amely minden másodnap új sorozatokat mutat be, csak még egy hét végéig marad itt. Műsorában tanulságos képek humorokkal vegyeset szerepelnek és nagy élvezetet szereznek a látogató közönségnek.

— Elvesztet. Tegnap a Nádor utcától a Millennium-vendéglőig terjedő úton egy néger fiú lánc csúgú. A becsületes megtaláló illő jutalom ellenében adja át a lap kiadóhivatalában. 2454

— Megérkeztek a legdivatosabb farsangi ékszerek. Ezüst évszázadosok legnagyobb választéka Arany, ezüst, acél zsebkész. Külön helyiségben kina ezüst osztály, világhírű gyártmány. Grallert J. és fia, Andrásy-tér 22. 2435

— Beretvás ur, Beretvás és Sáriás cég (Budapest, Váci-utca 17.) belfutja, legközelebb városunkba érkezik több vendégek meghívása folytán, angol, francia úri divat és fehérnemű különlegességei, valamint angol, női ingblous gyűjteményeinek bemutatása végett és ezáltal is csak azon vendéket látogatja meg, kiknek meghívó levelei idejekorán érkeznek be a céghez. 3686

— Szolid és divatos selyem és bársony szövetek gyermekeknek, vagy blousoknak, úgy ünnepi ajándékok szükségleténél figyelembe ajánljuk lapunkban Schweitzer & Co. Luzern (Schweiz) világhírű selyem szövet export cég hirdetését.

— Bolhák, svábok, poloskák legbiztosabb pusztító szere Vojtek és Welsznel Aradon. 112

Betörés a fogházba.

(A bibliai rab.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 22.

Vannak még kedélyes fogházak. Budapesten, az alkotmány-utcai ügyészségi fogházban nemrég szenzációs betörés történt. Még áprilisban bezárították a fogházba egy Paszik Ferenc nevű foglyot, akit a bíróság lopásért három hónapi és egy napi fogházra ítél. Paszik egész nap a kezeit tördelte a cellájában és sirva panaszkodott a fogházőröknek, hogy ő ezt a szegényt nem éli túl.

Kisfaludy fogházigazgató megzárta a bűnbánónak látszó fogoly keserveit és hogy enyhítsen a sorsán, munkára alkalmazta. Beosztotta a fogház sólyom-utcai részén levő könyomdába, ahol Paszik csakhamar hasznavehető és szorgalmas munkásnak bizonyult. Az egész napot munkával töltötte el és ha szabad ideje volt, bibliát olvasott és imádkozott.

Haj, ha én egyszer ilyen kiszabadulok, tudom, nem lát többet engem ez a ház! — mondogatta a munkavezetőnek, Rákóczy Józsefnek.

Csakhamar elérkezett a szabadulás órája. Paszikot felhívatta magához Kisfaludy fogházigazgató, aki lelkére beszélt, hogy viselje magát ezután tisztességesen. Paszik ezt meg is ígérte és mint szabadult rab elhagyta a fogházat.

A múlt hetekben, a hajnali órákban a fogházőrök különös neszt hallottak. Egész világosan hallható volt, hogy ássa valaki a falat. Rögön talpra állott az egész őrség. Szentül meg voltak győződve, hogy valami fogoly tesz szökési kísérletet. A fogház cellákban azonban nem volt semmi rendellenesség. A rabok nyugodtan aludták hajnali álmukat. Nem hiányzott senki.

A fegyveres őrség ezután bejárta az egész

épületet. A könyomda műhelyben azután ráakadtak egy emberre, aki mindenféle kőműves szerszámmal a falat akarta keresztüldölni. Az ember nem volt más, mint a bűnbánó Paszik Ferenc. Terve az volt, hogy áttör a Rákóczy munkavezető szobájába vezető falat és onnan ellopja a munkavezető értéktárgyait. Paszik ugyanis nagyon jól tudta, hogy Rákóczy ott tartja szobájában aranyóráját, láncát, pénzét és ruhaneműt és ezeket akarta elrabolni. A fogházba úgy jutott be, hogy a "Sólyom-utca"ban belőtte a fogház egy üvegablakát és azon hatolt be az épületbe. A vakmerő betörőt a fogházőrök letartóztatták és most betöréses lopás büntetése címén megindította ellene az eljárást.

A férfi-divat.

(Londoni levél.)

London, szeptember hó.

Ritkán kerül a közönség elé oly das felöltőszövetválaszték, mint amilyen az idei divat az úgynevezett „Covert Coating”-ban hozott. Ambár a díó és mogyorószínű mintanélküli felöltőszövetek tulnyomóak, a sávos mintázatnak és az úgynevezett oxford szürke színű chevrot felöltők nagy elterjedésre hivatottak. Az úgynevezett „Heathertins” (páfrányszínű) szövetek főképp sport- és vadászfelöltőkre kreáltak. Sok kockás felöltő szövetújdoncság is látható lesz, ugyancsak nagy szerep vár a pepitakockás, fektetű és színes zakóöltöny-szövetekre.

A divatos redingót, frakk és smoking külön e célra gyártott, lágy „Saxony”-szövetből készül. Ennél a kipróbált, jó és finom minőségű szövetnél az újdoncság abban nyilvánul, hogy a közeli megtekintésnél félig kinyitott felületén rejtett sávok, vagy halszálszerű minták fedezhetők fel.

Feltűnő váltakozással találkozunk a kalapdivatban. Már egy-két év óta észrevehetjük, hogy a kalapok teleje egyre laposabb, karimája pedig keskenyebb lesz. Ebben az átváltozásban körülbelül elértünk ahhoz a határhoz, mely a célszerűséget a neveltségességtől választja el.

Őszi és téli nyakkendőik dolgában is sok újdoncságról kell beszámolnunk. Szinte hihetetlennek hangzik, de mégis elvitázhatatlan tény az, hogy az egy színű nyakkendő divatja folytatódni fog. És joggal, mert ily gyönyörű szép, hatásos és mégis felette egyszerű cravatte viselet már régen nem létezett. A 26 szímben pompázó „changant” nyakkendő mellett sorakozik az uralkodó egyszínű mellé, míg az új mintázott sorozatok közül csak néhány számíthat tetszésre. Ezek között elsősorban a kék alapon fehérrel, a vörös alapon lilával, a fekete alapon zölddel, a fekete alapon lilával, a kék alapon arany-sárgával, a zöld alapon késsel, lilá alapon zölddel és kék alapon zölddel, továbbá a szürkésbarna mellírozott alapon zölddel, lilával, pirossal és késsel szélesen sávos sötét nyakkendőik említendők.

Az esti öltözet, u. m. a frakk és smoking formára nézve alig változott. Nevezetesen ujtás azonban, hogy exidén nemcsak a frakkhoz, hanem a smokinghoz is külön mellényt fognak viselni. Míg azonban a frakköltözethez kizárólag csak a fehér plékemellény járulhat, smokinghoz ezenkívül a fekete, fehér és különösen a világosszürke selyem-mellény viselete divatos. A legszebb és manapság legkedveltebb forma a kétsorosnak látszó egyszoros mellény, melynek gombjai V betű formájában vannak elhelyezve, míg alsó sarkai fordított V alakjában vannak visszavágva. Ezekhez a selyem-mellényekhez keskeny kerettel ékesített fehér és színes gyöngyház, vagy az ékkövekkel kirakott

mett arany és oxyd díszgombok legjobban illenek. Egy amerikai ujtás, mely a fekete smokingok sokrét vadgalambszíni selyemcsokorral, csérrel fel, figyelemre és követésre méltó újdoncság számba megy.

A divatos frakk és smoking-ing, igen keskeny-rovatkás piké, vagy sima vászon. Egyáltalában a legszolidabb mintájú pikémelleket viselik most az esti toalettéhez, míg a nappali öltözethez mindjobban a redőzött mellű ing kezd ismét divatba jönni. Mint-hogy az „Evening Life” név alatt ismert, kerekített marku szárnyas gallért ma már nemcsak az esti öltözethez, hanem szaketához és rídingothoz is viselik, helyette a wesi-adi urak par excellence esti gallér gyanánt a „Splendia” nevű személték ki maguknak.

Az esztendőművészek palettáján sem pompázik annyira a színnyalat, mint ahányféltá színes mellényben feszül majd a közelgő idényben a divatkedvelők keble. Valóságos színcsata ez, mely szinte páratlanul áll a színes viseletek történetében. — A híres „plaid” és „tattersall” minták, kockás és sávos, kivitelben most emelkednek csak a tulajdonképeni divatosság magaslatára és mellettük halad szép kiltással a sikerre az új, a költő és himzett színes mellény, melyet főképp a hölgyek fognak örömmel üdvözölni, mert a mellények felmentik őket attól a fáradtságtól, hogy azokat — ha ajándéknak szánták — maguknak kötni vagy hímezni kellene.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A Fényes féle csőd. Ma kezdődött az aradi törvényezők portárában Pósz Henrik dr. pertárnok előtt a Fényes Kálmán dr. aradi ügyvéd ellen kért csődnek tárgyalása. A hitelezők részéről a tárgyaláson az Aradi Ipar és Népbank képviselőjében ifj. Szalay Károly dr., özv. Ötvös Dánielné részéről pedig Fischer Jenő dr. jelentek meg, míg Fényes Kálmán dr. személyesen megjelent. A folytatólagos csődtárgyalás a hó 26 án, szerdán lesz.

§ A pörös Berger Zsiga. Nem a Bergerék Zsigájáról van szó, hanem egy darabról, melynek a címe ságya hőse is. Az eset a következő: Révész Zoltán, aki a Láthatatlan kezek című színművét Budapesten előadták, Fischer I. B. címen újabb színdarabot írt, a melynek előadási jogát az Országos Színészegyesület szerezte meg. E darab szövegkönyve vétel útján Szalkai Lajos s attól Kövesi Albert vidéki színgazgatók birtokába került. Szalkai Balatonfüreden, Kövesi pedig Siófokon adta elő a darabot, utóbbi pláne Berger Zsiga címmel és M. F. szerző megnevezésével hozta színre a drámát. Emiatt Révész mindkét színgazgatót jogbitorlásért perbelopta és azonkívül feljelentette őket a színészegyesület tanácsánál.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Gabonauzleti hetiszemle.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 22.

A lefolyt héten őszies jellegzetű időjárás uralkodott.

Az eső ugyszólván néptrenden volt, minek következtében a hőmérséklet jelentősen lejjebb szállt.

A gyakori esőzés késlelteti a külgazdasági munkálatokat. Igen üdvös lenne, ha ezután napos időt kapnánk, hogy az eddigi mulasztás kárpótolva legyen.

A gabonauzlet még mindig a lanyhaság jegyében áll és idő kérdése, hogy az irányzat jobbra forduljon.

HACKENDRE okleveles építész és építő-mester

műszaki irodája ARAD, Kápolna-utca 4. szám.

Angol öltöny szöveteket

A kizárólagos posztó gyári raktárban

35% megtakarítással

árusitunk.

Lechner és Fleischer

Arad, Szabadság-tér 17.

Fiak részére maradékok kaphatók.

Oktalan és elítélendő

az az ember, aki betegesnek érzi magát anélkül, hogy állapotán segíteni igyekezne és amikor a legkisebb munkát is fáradtságosnak találja és az ember életkedve fogyni kezd. Ilyen esetben a gyógyszerkamajólából alfoszfor-savas méz és nátron hozzáadásával készülő Scott-féle Emulsio egyike a legjobb és legbiztosabb szerekeknek a test és idegrendszer erősítésére, felélesztésére. — A Scott-féle Emulsio csakis a legjobb minőségű alkatrészeket tartalmazza, felülmúlhatatlan tápszer, mely gyorsan új kedvet és új életerőt önt az elpetyhült szívetbe.

A Scott-féle Emulsio valódiságának jele a „hátán nagy csukahalat vivő halász” védjegy.

Ezen lapra való hivatkozással és 75 fillér levélbélyeg beküldése ellenében mintával bérmentve szolgál:

Dr. BUDAI EMIL „Városi gyógyszerháza”
Budapest, IV., Váci-utca 84/50.

Egy eredeti üveg ára: 2 K 50 f. 22
Kapható minden gyógyszerháza. 3911

CSARNOK.

Az unoka.

Irtá: Szabóné-Negáli Janka.

Nagymama, a szanatórium téli kertjében kocsizgatva, egy fiatal emberrel találkozott. Az elegáns, sápadt arcú idegen kitért a kerekessék elé és mialatt tiszteletteljesen megemelte a kalapját, rávetette a tekintetét.

Nagymama visszanézett rá, — mindig szeretett tudni, hogy micsoda figurája van annak, aki neki közező, — és meglátván a szép, sötét kék szemeket, megremegett. Ilyen szempárt ő csak egyet látott még az életben: annak, aki e másolattal dicsekedik, okvetlenül össze-kötöttségben kell állania az eredetivel.

Addig hajszolta az ápolónőjét, az unokalányát, míg azok szerencsésen végére jártak mindennek és megszerezték azokat az adatokat, melyek ilyen helyen megszerezhetők. A idegent Péterházy Dezsőnek hívják, a fővárosból való, állam-hivatalnok, harmincöt éves és idegbajos. A hónap végeig marad s akkor már gyógyultan távozik erről a helyről.

Nagymama egész éjjel nem aludt. Az idegen jogosan viselte azokat a szép családi szemeket. Péterházy, gondolta ő mindjárt, hogy Péterházy. S az időt számítva unokája lehet annak, akinek a nevét bizonyos események után soha sem ejtették ki a nagymama házában, s akire nagymama ennek folytán holtig emlékezett.

Egy báléji álom volt az egész. De a régi emberek mindent nagyobbak, többnek láttak, mint mi. A régi lányoknak nem voltak lenge bál ruhák és lenge viszonyair, egy pillantásnak, egy kérszorításnak, egy félénk szónak az emlékeit épen olyan soká megőrizték, mint azt a puceros ciccat, melyben először báloztak, s

melyből ruhácska még a tipegő unokának is jutott.

Nagymama csak egyszer találkozott az öregebb Péterházyval. Kevermesen a „Báránkához” címzett fogadó előtt. Es belenézett a kék szemébe — isen tudja hogy, pedig az akkor nem illett ám! — abban a percben, mikor kilépett a kosárból...

Igen, a kosárból. Ez nem tollhiba és nem hibás szedés, hanem igazi neve annak az alkalmatosságnak, mely nagymamát akkor a Báránkyka elé szállította. Kevermesen nem volt gumikerekű, de üveges batar sem járt, pedig volt a nagymama színjében. Hiába fogták volna elő a négy tüzes feketét, még a okkal is elmerült volna a piacon, a templom előtt. Azon a big habarson a koriban nem járt kerekcs jármű csak kettévágott csónak, mely félig a vízi sportok s félig a közlekedés eszközei közé tartozott, továbbá ruhás kosár, mely némileg a kormányozható léghajó sikereire vágyott. A ma-zon a gyermekeket hordták iskoláza, emezekben a bálkirálynőket s a mamákat a Báránkyka elé. Erős rudakra fűzve himbázott az a jármű a mindenes fiú s a kocsis vállán, mialatt nagy mama, fehér pucorokkal telehintett rózsaszínű cecruhában, kivágott, szelagos sarkatlan cipőcskékkel, bírsámlével göndörített hajjal, a nyakában szalagra fűzött keresztrel és bodros szegélyű keztyűvel a bálba tartott.

A Báránkyka kapujában állott az a kék szemű legény. A széles vállu, a karcsu, a csinos bokájú, aki egy ügyes penderítésre kiemelte fészkéből a kis bálkirálynőt, de még a mamát is és közben meg sen izza lott, még csak nem is nyögött.

Aztán táncoltak polkát, mazurt, langaust, olykor sóhajtottak és elmondták, hogy még van s a bál gyönyörű. Először az adora teur kávé ajánlott fel két fánkkal. És úgy esett, hogy nagymama az egyik fánkot megette, mert éhes volt, hiszen a ruhaderék tiszteletére két napig böjtölt már, de a másik fánkot eltűnt nyomtalanul. Nyomtalanul mindenkinek, csak neki nem. Ő megtalálta a nyomát később is sokszor a rid cu e je fehér selyem bálésán, s minután az emlékül eltett fánkot a mama utközben szintén megette — pedig ő nem is böjtölt, de mindig is ilyen volt — a kis bálkirálynő az után a sok, sok éven át erre a föltre szorította az ajkát, erre hullatta a könnyét.

Más nem történt. A kék szemű legény soha sem tért többet vissza. A bálou tul egy egész világ választotta el őket egymástól. A lány gazdag volt s a fiú szegény. Akkoriban, abban a mesés korban, mikor a nagymamák éltek, arany-sárkányok örködtek a küszöbön s ezt a sárkányt nem volt szabad legyőzni egyetlen leventének sem — becsületből.

(Vége következik.)

IDEGENEK ARADON.

Szeptember 22.

Központi szálloda. Szilágyi Dezső birtokos Kunágota. — Zeidner János birtokos Nagybecskerek. — Lukács Imre dr. ügyvéd Zombor. — Kolo-nics Ferenc gyáros Bécs. — Gedermacher Ottó gyáros Grác. — Bártónyi Kornél magánzó Puj. —

Hudra József tan. ügyek előadója Kocskemét. — Balázs Ferenc főesperes Torja. — Áper József jog-hallgató Torja. — Hubschek Ferenc mérnök és peje Nagyszeben. — Noszlepi Noszlopy Pál és neje Buzias. — Voge Vilmos utazó Budapest. — Bauer Gyula bányamérnök neje Körösbánya. — Balázs Ignác kábező Budapest. — Törstl Ottó mér-nök Berlin. — Karton Ádár igazgató Borosjenő. — Bey er Hugó kereskedő Bécs. — Hegedűs Ist-vád ügyvéd Budapest.

Pannónia szálloda Özv. Grozda Péter birtokos neje Simánd. — Bozian Döme tanító Szerbusanád. — Brichva Kálmán utazó és családja Budapest. — Rissezerer Gyula magánzó Arad. — Singer Miksa utazó Békéscsaba. — Gutman Henrik utazó Temes-vár. — Muscán Döme lelkész Nadab. — Kardos Ig-nác kereskedő Mezőhegyes. — Zaka László kocsig-yáros Marosvásárhely. — Haly Kálmán mérnök Debrecen. — Olah Árpád jegyző Nemetpereg. — Ganea Demeter fő lelkész Szeklak. — Volf Samu hivatalnok Megyesegyháza.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Arad közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, szeptember 22.

Amerika 5% magasabb. Kínálat és vételkedv mérsé-kelt. Elkelt 40,000 métermázsa tartott áron. Az árak 50 kilónként számítva:

Déli tőzsde.

Buza októberre	7.02—7.03
Aprillisi buza 1907-re	7.36—7.37
Rozs októberre	6.12—6.13
Zab októberre	6.58—6.59
Uj tengeri 1907-re	4.97—4.98

Északi tőzsde:

Buza októberre	7.05—7.06
Aprillisi buza 1907-re	7.35—7.36
Rozs októberre	6.15—6.16
Zab októberre	6.58—6.59
Uj tengeri 1907-re	4.98—4.99

Irányzat szilárd.

Északi tőzsde:

Osztrák hitelrészvény	675.—
Magyar hitelrészvény	810.50
Magyar koronajáradék	94.50
Osztrák-magyar államvasuti részvény	673.75
Déli-vasut	176.25
Lezámitolóbank részvény	514.50
Magyar jelzálog hitelbank	510.—
Rima-Murányi vasmű részvény	581.50
Salgótarjáni kőszénbánya	627.—
Városi villamos vasut részvény	584.75
Konvertált jelzálogrészvény	134.75
Egyesült Budapesti fővárosi takpénzt.	2285.—
Adria tengerhajózási részvénytára.	4450.—
Orosz járadék	93.—
Erzsébet szanatórium sorsjegy pénzben	—
Erzsébet szanatórium sorsjegy árúbaan	—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Szeptember 22. —

Magyar előrend: Öreg nehéz páronként 400 kilo-grammon felüli súlyban 112—113 fillérig; Öreg közép pá-ronként 300—400 kilogramm súlyban — fillérig; fia-ial nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 118—120 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogram-mig terjedő súlyban 124—126 fillérig; fiatal könnyű pá-ronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 126—128 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilo-grammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páron-ként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig. Sertéskészlet: Szeptember hó 18 napján volt készlet 41,194 darab, szeptember hó 19. napján felhajtott 1368 darab, szeptember hó 19. napján elszállított 1032 darab, szeptember hó 20. napján maradt készlet 41,140 darab.

Masztig Pál

Női kelengye és divatáruház.

ARADON,

Andrássy-tér, 22. sz.

Vászon, chiffon, asztalnemű, selyem, szőnyeg, divatszövetek és férfi divat nagy raktára.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására hozni, hogy gyakorlati és iskolai tanulmányaimat bevégezve október 1-től Aradon, Zrínyi-utca 1 sz. alatt (Takarékpénztár épület) a mai kor igényeinek teljesen megfelelő,

templom, arczkép, czimer és czimfestészeti műtermet nyitottam.

Hivatkozva e szakmákban évek során át szerzett tapasztalataimra, bátran állithatom, hogy munkáim legmodernebb művészi kiállításában a legelső műtermekkel versenyezem a mit I. rendű kitüntetésem bizonyítanak. Bizton hiszem, hogy a jutányos árakkal kapcsolatos pontos kiszolgálás képesíteni fog arra, hogy a nagyérdemű közönség kívánalmainak minden tekintetben megfelelhessenek.

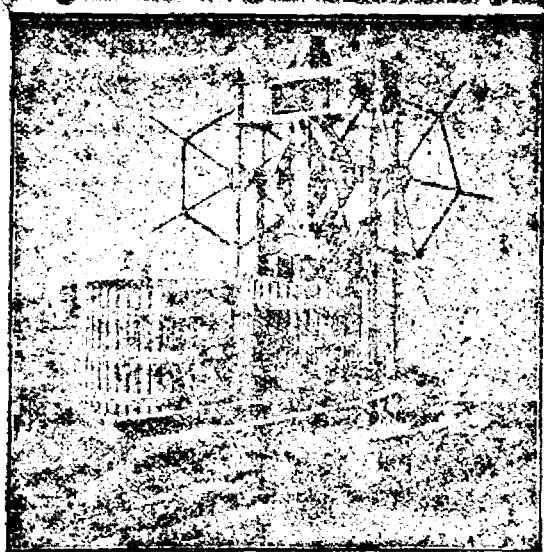
A pártfogásukért esedezve vagyok kiváló tisztelettel

Korény József,

templom és czimfestő. 2451

1902. orsz. gazd. kiállítás, Pozsony díj, I-56 arany érem. Legújabb rendszerű könyvszerkezetek

1902. borsajti kiállítás, Eger: I. díj, díszokl. és aranyérem.

1901. tomesvári kiállítás, I-56 díj, díszokl. és aranyérem.

Árjegyzék ingyen.

Borsajtók

„Kossuth”, „Kincsem”, „Hegyalja”, „Mabille” és „Acélország”, a magyar borsajtók legkedveltebb borsajtói.

Legújabb látkész rendszerű

kettős kosaru sajtók,

nagyüzemi préseléshez.

— FŐELŐNYE: —

A must sehol sem érintkezik vasrészekkel! Egyszerű kezelés! Óriási erőfeszítés! A törköly egy darabban és könnyen kivethető! Egy ember által könnyen kezelhető!

Szőlőzúzók és bogyzók!

„Villám”

legújabb centrífugális bogyzó és zúzógépek.

Szilági és Diskant

gépárak 1923

Miskolcson.

Telefon 556.

Szliácsi első magyar agyag- kályhagyár

Gyári raktára és képviselete Aradon, Boros Béni-tér 15. sz. (Dengl-ház.)

Béniállal agyagkályhák és takaréktűzhelyek szállítását, minden kivételben, teljesen készen felállítva, ugyancsak gyorsan és szakszerűen eszközli kályhák és takaréktűzhelyek átrakását jutányos árban.

2169

Szilági és Társa.

Mész, csement, fedélcserép.

Mindennemű építkezési anyagok.

Magyarnak Pécs — Németnek Bécs.

Ne küldjék pénzünket külföldre.

Koczkázat kizárva!

1926

Nem tetsző tárgyak kicserélhetnek vagy a pénz visszaadatik.

697/1405 szám.
14 kar. angol láncgyűrű, tömören kidolgozva 14 korona.

Jegygyűrűk a legnagyobb választékban, mindenféle minőségben és súlyban igen jutányos árak mellett kaphatók.

1802. szám.
Divatos arany gyűrű ékkövekkel, 4 gyémánttal és 1 safírral 30 kor. Brilliansokkal 120 kor. 4 brillianssal és 1 rubinkövel 100 kor.

688/1396. szám.
Valódi gyöngyökkel díszesen kiállított 13 korona. Hasonló ujjaranyból 7 kor.

Elragadó szép kivitelű gyűrű nemes opálal, rubin és gyémánttal. Ára 30 kor.

Magyar jelvényű „Tulipán-óra” valódi ezüst, gyönyörű, Magyarország czimerével, tulipán véséssel ellátott duplafedelű tokban, elpusztíthatatlan szerkezettel, 10 évi jótállással 14 korona.

Hazánk első és legnagyobb ékszer-, óra-, látszer- és iparműveszeti tárgyak telepe

SCHONWALD IMRE

magyar órásmester, ékszergyáros és látszerész PÉCS.

Telefonszám 10.

HOFFMANN SÁNDOR

DIVATÁRU ÜZLETE

ARAD,

== SZINHÁZ ÉPÜLET. ==

Az

ősz és téli ujdonságok

megérkeztek.

Figyelmes és pontos kiszolgálás, szolid árak.

Vidékre mintákkal szívesen szolgálunk.

HOFFMANN SÁNDOR

SZINHÁZ-ÉPÜLET.

872

Telefonszám 10.

Ne csak olvassa

hanem tegyen kísérletet a régen bevált orvosi

Steckenpferd Liliom-tejszappannal

Bergmann és Társa cég gyármánya
Drezda és Elba melletti Teschenben. Az-
előtt Bergmann-féle Liliom-tejszappan (a
két törpe védjeggyel) amely mentesíti az
arcszövet a nyári pattanásoktól és gyönyörű
fehér és finom színt ad az arcnak.

Darabonként 80 fillért kaphatók a
következő győgytárakban:

Hajós Árpád, 1062
Rozsnyai Mária,
Földes Kelemen,
Vojtek és Weisz droguériájában és
Hegedűs Gyula pipere-üzletében.

Aki

jó és tartós cipőt akar venni,
az forduljon

BALOGH SÁNDOR

uri és női cipészhez

Arad, Boros Béni-tér 19. szám,

hol a legdivatosabb

uri-, női- és gyermekcipők
készülnek a legjutányosabb árak
mellett pontos kiviteiben.
Javításokat elfogadok s azokat a leg
gyorsabban eszközölöm.

Myiri

krumpli

nagyban és kicsinyben legol-
csóbban állandóan kapható

Söwy és Pollak

crégnél

Karolina-u. 7.

Telefon 206

500 koronát fizetnek annak, ak
Bartilla-
fogvizetnek hasz-
nálatát mellett, üvegje 70 fill. valaha te-
mét fogfájást kap, vagy a szája bűzlik.
(Csomagolásért külön 20 fill.) **Bartilla A.**
örökösöl, (R. Winkler) **Wien**, 19/1 Som-
mer-gasse 1. — Kapható Aradon minden
gyógyszertárban, különösen Földes Ke-
lemennél, Deák Ferenc-utca 11. sz.
és Hajós Árpádnál, Andrassy-tér 27.
Kérjük mindenütt határozottan **Bartilla-**
féle fogvizet. Hamisítványok feljelenté-
sért díjaztatnak. 441

Nap és esőernyő raktár.

Kizárólag saját gyártmány!

Raktáram túlhalmazottsága, vala-
mint az előhaladott időny miatt,
nap- és esőernyőimet min-
den elfogadható árban bocsátom a
melyen tisztelt vevő közönség ren-
delkezésére.

Minden néven nevezendő ernyők
behuzását és javítását 1—2 óra
alatt a legjobb kivitelben és juttá-
nyos árban eszközölöm. 221

Nassan R.

Szabadság-tér 19.

Rosenblüh K. és Társa mellett.

Alleinechter Balsam
aus der Schatzkammer-Apothek
des
A. Thierry in Pragreda
bei Rohitsch-Sauerbrunn.

— Minden utánzat vagy utánnyomás büntetve lesz. —

Egyedül valódi Thierry Balzsam

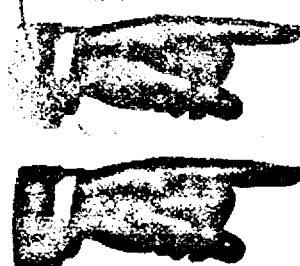
csak a zöld apáca védjeggyel. Törvényileg védve. Kivá-
lóan hűs és feltűnő hatással szer emésztési zavarok,
gyomorgöröcsök, kolika, katarrus, mellfájás, influenza stb. el-
len. 12 kis vagy 6 dupla üveg, avagy egy nagy különleges
patentzárral ellátott üveg ára 5 korona bérmentve. 8864

Thierry Centifolia kenőcs közismert mint non plus ultra
minden még oly régi seb, gyulladás, sebesülés avagy mindenféle
daganat ellen. 2 tegely ára 3 kor. 60 fill. bérmentve szállítva
a pénz előleges beküldése avagy utánvét ellenében küldi

Thierry A. győgytára Pragreda, Rohits Sauerbrunn mellett.
Füzetek több ezer köszönetnyilvánítással ingyen és bérmentve.

Raktárak a következő győgytárakban: **G. Földes Kelemen**
és **Hajós Árpád** Aradon.

Eladó új boroshordók

első osztályu prima fából, 8 vas-
abroncsesal vasalva, hektoliteren-
ként 6 kor. 40 fillért

Hejezhleba Mándor

kádármester urakál

Világoson, Aradi-ut 158. szám.

Ugyanitt készítenek megrendelésre 30—40 hekto-
literes nagy hordót, nagyon finom száraz fából, 10
abroncsesal 11 koronáért hektoliterenként.

Nagyságos Asszonyom!

Van szerencsém becses figyelmét föl hívni, hogy mint

női-fodrász

Aradon telepedtem le.

Hivatkozva budapesti 15 éves gyakorlatomra, a mai
divat igényeinek megfelelően minden izlést kielégítően
a legmodernebb frizurákat vagyok képes előállítani.

Elvállalok: naponkénti fésülést, hajmosást, haj-on-
dolirozást és manikűrözést.

Magamat Nagyságos Asszony becses figyelmébe
ajánlva

kitűnő tisztelettel

2444

Wellisch Izsó

női fodrász

Aradon, Eötvös-utca 4.

„Ursus” borsajtóim a 1. 6. kolosvári mezőgazda-
sági kiállításon díszoklevéllel lettek kitüntetve.

„URSUS”

a legtokéletesebb

szabadalmazott borsajtó,

felsőnyomással, három áttétellel.

— Vágerendáserkezet. —

Legmagasabb nyomóképesség. A törköly
egy darabban leemelhető, a must vasrészekkel
nem érintkezik, ezáltal a bor megfeketedése
kizárva. Könnyű kezelés, kevés munkaerővel.

Honi gyártmány.

Szőllőszeti, borászati és pincészeti cikkek.
Képes árlap ingyen és bérmentve. 1987

Tóth Gyula

vasnagykereskedő Debreczen.

Raktár és képviselő Arad és vidékére: **Kneffel Károly és Fia**
vaskereskedő uraknál Aradon.

11664—1906. sz.

Temesvári vásár-hirdetés.

Az idei temesvári Szent-Mihály

ORSZÁGOS VÁSÁR,

folyó évi szeptember hó 27-től
bezárólag október hó 1-ig fog
megtartatni.

Mindenféle állat felhajítása az
országos vásárra szeptember 27-től,
csütörtökön reggel 5 órától kezdve
meg van engedve.

Temesvárott, 1906. évi augusz-
tus hó 30-án. 2701

A városi főkapitányságtól

BANDL REZSŐ,

főkapitány.

Értesítés.

A pankotai hegyközség terü-
letén október elsejére tüzetett
ki a hivatalos szüret kezdeté-
nek napja. A hegyőrök és vin-
czelléreknek azonban megen-
gedte a hegyközség, hogy a
hivatalos szüret határnapját
megelőző szombaton már meg-
kezdhetik a szőlőszedést saját
szőlőjükben.

A pankotai hegyközség kö-
zépszerű szüretnek örvend, mely
mintegy hatvanezer hektoliterre
tehető a termése.

Pankota, 1906. évi szeptem-
ber hó 18 án.

Schock Antal.
h. k. jzö.

Palkó Lázár,
h. k. elnök.

Megérkeztek az őszi újdonságok!

Brunner Béla

uri divat- és különlegességek üzlete

Arad, Szabadság-tér 20. sz.

(Forray-u. sarok, gróf Nádasdy-palota.)

Ajánlja dusan felszerelt áruháztárát,
hol mindenkor a legújabb Saison divat-
különlegességek raktáron vannak.

Fa-, vászon- és bőr utazó-bőröndök
nagy választékban!

Nagy választék francia és angol
illatszer különlegességekben.

HAMERLI I. pécsi keztyű-gyár
főraktára!

Olcsó árak! — Pontos kiszolgálás!

Vidéki megrendelések azonnal el-
intéztetnek. 1807

UJ

villamos világítási,

telefon és házi csengő

vállalat

2438

Weitzer János-u. Minorita palota

október hó 1-én

megnyílik.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Magyarádon

a kis uri hegyen egy borpinces 800 hectoliter üres hordóval bér beadandó. Bővebbet Gammer L. pótnál, Új-Arad. 2448

Wertheim-cassa

pánczélosított, szám 7, súly 1500 kiló, 2 ajtó, 3 fiók, 1 részes, eladó, esetleg kisebbel bicsérhető. — Bldhauer, Orczy utca 19 2449

Eladó

egy magán lakásu új ház, melynek udvarán 2 lóra istálló is van. Cím a kiadóban. 2450

Vállalatot,

állandó vagy alkalmi üzletet keres tőkepénzes vállalkozó! Régi ajánlatok "Tőke" jellegével a kiadóhivatalba kéretnék. 2452

Egy jó forgalmu péküzlet

azonnal kiadó. Bővebbet Bocskai-tér 4. sz. 2453

Veszek könyvtárakat,

egyedül álló szórakoztató intézmény. Fényes villanyvilágítás. Naponta 3 előadás: 7, 8 és 9 órákor este. Vasárnap és ünnepnapokon d. u. 3-tól óráként. Minden 2-ik nap teljesen új műsor. Ülőhelyek felnőtteknek: I. hely 80 fill. II. hely 60 fill., III. hely 30 fill. Tíz éven aluli gyermekeknek: I. hely 40 fill., II. hely 20 fill. Katonának örmestertől lefelé a III. helyen 20 fillér. Tisztelettel: Lifka Ernő, tulajdonos. 2204

Ugyes

felszíruha varrónő ajánkozik házakhoz helyben és vidékre. Cím szv. Blatt Józsefné Török Ignác utca 2 szám. 2438

Új ház eladó!

Arad, Szekeres-utca 4/a számú magánház eladó, mely áll 3 szoba, konyha, előtér, modern fűtőberendezéssel, csukott folyosó, mosókonyha, kézi és fapince vízvezetékkel berendezve, cínos kis kertecskével szabad kézből, könnyű feltételek mellett eladó. Tudakozódhatni Negykörút áll. tanítóképző-intézet, Hajdu Béla ház tulajdonos úrnál. 2332

Kinek életbiztosítási ajánlata

vissza lett utasítva, forduljon bizalommal Takas Dezső főügynökhöz Budapest, I., Atilla-utca 85. Válaszbélyeg mellékelendő. Alügynökök díjaztatnak. 3687

Kiadó

magánban butorozott kényelmes szoba külön bejárattal. Belváros, Szent-László-utca 5. — Bővebbet ugyanott. 2390

Eladó ház!

A belvárosban, Szent-Péter-tér 4/a. számú 2 utczára szolgáló ház szabad kézből 14.000 koronáért eladó. Jövedelmez évenként 1704 koronát. A vételhez szükséges 7000 korona. Bővebb felvilágosítást nyújt a háztulajdonos ugyanott. 2228

Lampionok

20 fillértől, confetti és serpentin kapható Ingusz I. és Fia könyvkereskedésében Aradon, Weitzer János-utca. Telefon 517. 235

Egy jó karban levő

használt rövid zongora megvételre kerestetik. Cím a kiadóban. 2447

Veszek

urasságtól használt nyári és téli férfi ruhákat, utazó-bundákat, kaló, ebédő és más butorokat 2456

a legmagasabb áron veszek és eladok. Kívánatra vagy levélben meg hívásra házhoz is megyek.

Menczer Márton

Arad, Árpád-tér 5. sz.
(Izraelita templom épület.)

Utolsó hét! Ma új műsor!

LIFKA-féle Elektro-Bioskop

a Boczkó-utczán

egyedül álló szórakoztató intézmény. Fényes villanyvilágítás.

Naponta 3 előadás:

7, 8 és 9 órákor este. Vasárnap és ünnepnapokon d. u. 3-tól óráként.

Minden 2-ik nap teljesen új műsor.

Ülőhelyek felnőtteknek: I. hely 80 fill. II. hely 60 fill., III. hely 30 fill. Tíz éven aluli gyermekeknek: I. hely 40 fill., II. hely 20 fill. Katonának örmestertől lefelé a III. helyen 20 fillér.

Tisztelettel:

Lifka Ernő, tulajdonos.

Figyelem!

Nem robbanó és szagtalan villanyfényű

Császár-olajat, király-olajat és szalon-petroleumot

bérmertve házhoz szállítok 5 és 10 kilós zárt köcsön kanakban.

Császár-olaj kilója 65 fillér.
Király-olaj " 52 "
Szalon-petroleum " 44 "

Ki a lámpa robbanástól fél,

Ki nem szereti, hogy lámpája füstöl,

Ki szép villanyfényű és szagtalan világítást akar,

Ki pontos kiszolgálást és igaz mértéket akar,

az rendeljen egy levelező-lapon

Németh J.

festés, császár-olaj és szalon-petroleum egyedül nagyraktáránál, ahol a híres titkosfényű, mosható, selymes festék

képrája arany bronz festéket lehet kapni. 2396

Használható fára, vasra, gipsz-figurára. 1 doboz ára 50 fillér, továbbá szállítok tűkőrcsúny padló-lakk-festéket és padló-viaszot.

NÉMETH J.
Arad, Árpád-tér 5. szám.

Hölgyeim!

Üzletemet a Deák Ferencz-utca 30-ik szám alól

ugyanaz utcában a másik oldalon a 2-ik szám alá

Vass-szálloda mellett levő házba helyeztem.

Kérném a n. e. hölgyközönség bizalmát továbbra is. Nálam köszűnek divatos fűzők, mell tartók, has-szorítók, egyenestartók. Vidékiek kérjenek mérték vételi utasítást. 1656

Tisztelettel

Pilcz Irma, Arad.

1—1906—2.

Hirdetmény.

Közhírré tételek, hogy Arad sz. kir. város igazoló választmánya a törvényha öségi bizottságban 1907. ében szavazattal bírálattal adó fizető névjegyzéknek összeállítására c. sz. j. b. i. szeptember hó 25. 26 és 27 én d. u. 3—5 óráig a városbírálati-teremben ülést tart.

Felhívtnak mindazok akik az adó készítés beszámlásának az 1886. évi XXI. t. cz. 21. §-ában biztosított kedvezményt igénybe venni kívánják, vagy ezen törvény alapján barmint jogalkat érvényesíteni óhadják, hogy abból szándékukat az igazoló választmány előtt az ülések tartama alatt irásban, vagy szóval bejentsék.

Arad, sz. kir. város igazoló választmányának 1906. évi szeptember hó 22-én tartó üléséből.

Robitzek Ágoston, s. k. elnök.

1034—906. szám.

Arverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. czikk 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. törvényszék 1905. V. 2786/23, 1906. V. 1705/2 számú végzés által Dr. Tima-dán László, Szekesián Péter és Tsz. László Andor és Maróti Mojsza végrehajtók javára, Kréz György és neve ellen 167 kor. 84 fill., 394 kor. 66 fill., 400 kor. és 145 kor. 96 fill. tőke és járulékal erejéig rendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság foglalt és 869 koronára becsült butorok, ágy és ruhaceműekből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladotnak.

Ezen árverés Gál K. roly 88 kor. 80 fill., Dórák Simon 111 kor. 30 fill., R. szabló H. és Tsz. 110 kor. 10 fill., Horváth József 63 kor., Viktoria 270 1080 kor., vb. Burger László csődötmondo 46 kor. 89 fill. és a Lipov. na tax. panzár 400 kor. tőke és jár. erejéig is meg fog tartatni.

Mely árverésnek a helyszínén, vagyis Arad, Kiskerkai-utca 12. sz. a leendő eszközzésére 1906. évi szeptember hó 25 ik napjának délután 4 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezen névelő megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérnek becsáron alul is eladatni fognak. Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1906. évi szeptember hó 4. napján.

Török Dónos, bír. végrehajtó.

Telefon 565. sz. Alapított 1889.

Van szerencsém a n. e. helybeli és vidéki közönség b. tudomására hozni, hogy

czipész üzletemet

Kazinczy-u. I. sz. házból

Weitzer János-utca

Minorita épület

leányiskolával szemben

helyeztem át.

Egyben tudatom a tisztelt vevőimel, hogy üzletem a mai kor igényeinek megfelelően fővárosi mintá szerint rendeztem be, b. partfogásukat továbbra is kérve 2292 kitűnő tisztelettel

VÁRHOL LÁSZLÓ,

uri és női czipész.

1906. évi budapesti kiállítások levéllel kitüntette.

Nádor Tódor

parketta, mozaik, fénymáz és pormentesítő máz készítő

(Saját ház.) 1301

Ajánlja saját találmányu évek óta használatban levő kitűnőnek bizonyult parketta fénymázát, mely szép és tartós színe mellett olcsósága és könnyű kezelhetőségével tűnt ki. A tisztelt közönség figyelmét felhívja, fénymáza használata előtt szívesen ad mindenkinek utasítást a kezelésre nézve. Parittak beeresztését a legutányosabban elvállalja úgy helyben mint vidéken. Egyszeri próba mindenkit meggyőz, hogy ne a külföldi rossz fénymázokat használjuk padlók beeresztésére, hanem aradi gyártmány, a Nádor Tódor-féle találmány a legjobb. A Nádor-féle parkett fénymáz bolti ára 2 korona 90 fillér. Ismétlődő kedvezményben részesülnek. Hozzávaló kitűnő kőfék a legolcsóbb áron kaphatók. Kezelést személyesen bemutatam teljesen díjmentesen úgy helyben mint vidéken.

női kalap divat-terem!

A nagyérdemű közönség szíves tudomására hozom, hogy Aradon Deák Ferencz-utca 2. szám alatt (Sebesy-ház) egy, a mai kor és modern izlés minden követelményének megfelelő

női kalap divat-termet nyitottam

Üzletemben a legelőkelőbb cégektől kikerült és legszebb kivitelű modelleket állandóan raktáron tartom.

Állandó és a legnagyobb választék győzelmi kalapokban.

Átalakítások és minden e szakmába vágó munkálatok jutányosan és pontosan végeztemek.

Videki megrendeléseket a legmesszebb menő körültekintéssel eszközölök. 1984 Szíves partfogást kér

AMTMANN ANNA

Arad, Deák Ferenc utca 2

Schäffer Henrik

elsőrendű férfi szabó mőterme

A B A D, Andrassy-tér.

Telefon 206. szám.

P. T.

Bevásárlási utamról hazatérve, van szerencsém a m. t. urf. közönség szíves tudomására hozni, hogy legújabb, legdivatosabb haumi és angol különlegességek az émi és téli idejre már raktárcsomon vannak. Igen kérem, szíveskedjenek raktárcsomot megtekinteni és b. rendeléseikkel cégemet megtisztelni; midőn is határozottan biztosíthatom, hogy sikerülni fog úgy szab. e. min. szolid, izlések klasszifikálás által évek óta belém helyezett b. bizalmukat meg fokozottabban kiérdemelni.

2414 Kitűnő tisztelettel

Schäffer Henrik.

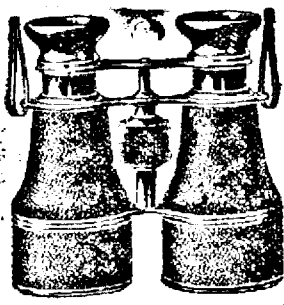
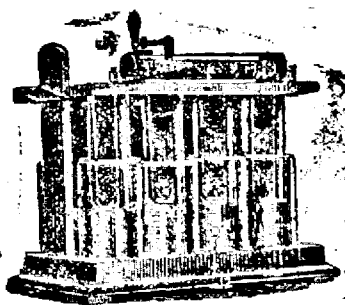
Nagy raktár párisi különlegességekben!

UJ!

UJ!

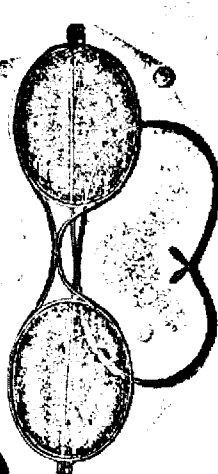
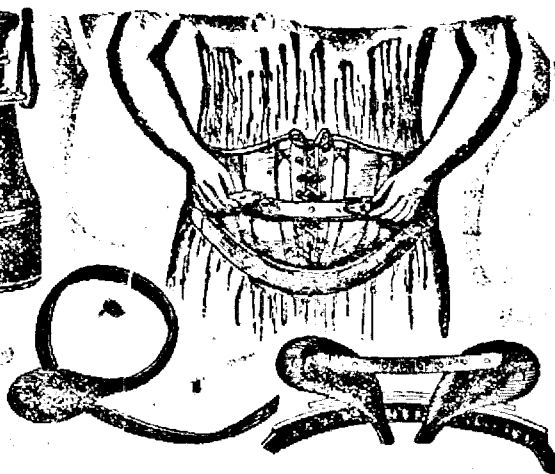
UJ!

UJ!

Andrássy-tér

22.

A nagyérdemű közönség tudomására hozom, hogy **Aradon, Andrássy-tér 22. szám alatt** a mai kor igényeinek megfelelő: **Orvosi műszerek, saját műhelyemben készített kőszerek, ugymint: sérv, haskötők, szuspenseriamek, valamint látészerteti czikkek, ugymint: színházi és tábori látesövek, mindennemű szemüvegek**

nagy raktárát megnyitottam.

1871

Szíves pártfogását kérve, maradtam alázatos szolgálja **Deutsch Mihály.**

Nagy raktár párisi különlegességekben!

553—1906.

Arverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági szöke a jelenleg Eötvös Géza által bérlett IV. V. VI. VII. és VIII. számú 5578/1100 hold sárházi földek és az ezen földek mellett fekvő 1096/1100 hold földnek foltvá évi

október hó 1-ol számú 3-ára vonatkozóan bérleti díjat folyó év szeptember hó 24 én d. e. 10 órákor a városi tanács.

Kiírási-ár: holdanként 62 évenként 62 korona.

Bánatpénzt illetendő a kiírási ár 10% a készpénzben vagy elfogadható értékpapírokkal.

Az árverésen részt lehet venni szébbeli és trásbéli ajánlatokkal.

Az irásbéli ajánlatok lezárása a szébbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor válnak figyelembe, ha azokhoz a kiírási feltételek mellett van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket is meri és el fogadja.

Az árverési ismertetés a gazdasági tanácsok által az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági tanácsának 1906. évi szeptember hó 17 én tartott üléséből.

Kiadta:

Dr. Angel, s. k.

szeptember 23.

SCHEER EDE

1574

BETON-ÉPÍTÉSI ÉS ASZFALTIPAR VÁLLALATA

ARAD, Szabadság-tér 10. szám

Vállalkozik: granitto terazzo, beton- és aszfalt burkolatok, csatornázások, vasbeton-födémek, víztartányok, gépalapzatok, átereszek, tűzbiztos vasvázás beton-építkezések, nedves lakások szárazzá tételére, cement- és műkö munkálatok elkészítésére.

Czement és mosaiklap, cementcső, járda burkolati lap, gipsztábla.

Czement eladás kicsinyben és nagyban.

Női-, férfi-divat, vászon és rövidáru üzlet

Klein Sándor Arad,

Salacz-utca 1. sz. Bloch-féle papirüzlet mellett.

A nagybecsű közönség szíves tudomására adom, hogy Aradon, Salacz-utca 1. sz. alatt (Lőcs Rezső ur házában) a mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelő

női-, férfi-divat, vászon- és rövidáru üzletet

nyitottam. Árukészletem beszerzésénél súlyt helyeztem azon körülményekre, hogy azok mind a legelőkelőbb forrásokból, a legdivatosabb mintákban s a legdusabb választékban kerüljenek raktárra; s hogy azokat a legolcsóbb áron árúsíthassam. Raktáromon vannak a legszebb és legizlésesebb coustüme ruha és blouse kelmék, fekete és színes ruha és blouse selymek, velour, zsinór és tennisz parchettek, rumburgi, creasz, hollandi és pamut vásznak, chiffon, damaszt, Köpper batiszt, fehér és színes árúk; damaszt és dupla damaszt fehér és színes asztalneműek, férfi ingek, alsó nadrágok, gallérok, kézelők, nyakkendők; bélés és rövidáruk; ruhadiszek, himzések, csipkék és zsiórok. — Pontos, figyelmes kiszolgálás. Olcsó árak.

2406

Kiváló tisztelettel: **Klein Sándor, Arad, Salacz-utca 1. sz.**